

Sisällys

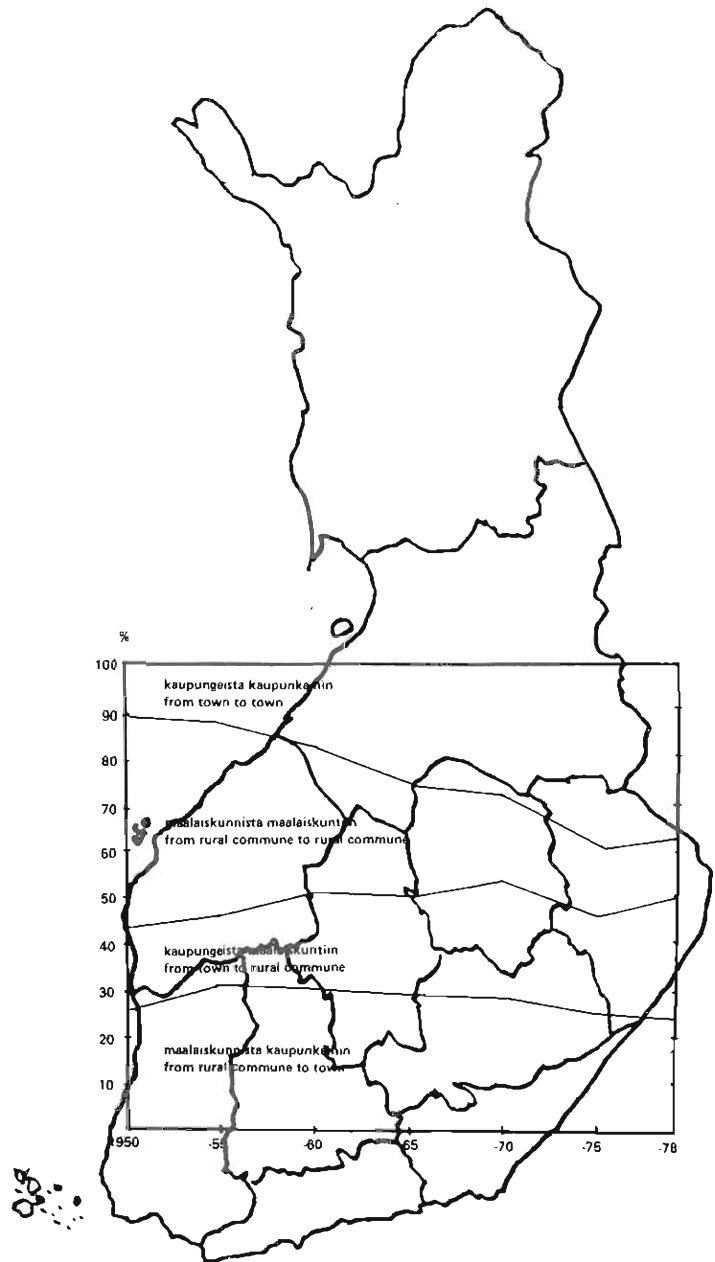
Muuttoliikesymposium 1980
Summary

Jaakko Launikari
Kirkon ulkosuomalaistyö
Summary

Olavi Lähteenmäki
Dominikaanisen tasavallan suomalaisen
Viljavakka
Summary

Tiedotuksia

Siirtolaisuusinstituutin kirjastoon saapunutta kirjallisuutta
Publications received

SIIRTOLAISUUS MIGRATION

1980

4

SIIRTOLAISUUS — MIGRATION

7. vuosikerta, 7th year
Siirtolaisuusinstituutti — Migrationsinstitutet

Päätoimittaja
Editor Olavi Koivukangas

Toimitussihteeri
Assistant Maija-Liisa Kalhama

Toimituskunta:
Editorial committee:
Prof. Vilho Niitemaa,
Prof. Sune Jungar, Åbo Akademi
Prof. Terho Pulkkinen, Turun yliopisto

Aikakauslehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa
Tilaushinta on 12 mk/vuosi tai 15 Rkr,
irtonumero 3 mk.

Tilauksen voi suorittaa maksamalla 12 mk
Postisiirtotilille TU 495 90 - 3.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI MIGRATIONSINSTITUTET

Piispankatu 3
20500 Turku 50
puh. 921 — 17 536

Henkilökunta:

Olavi Koivukangas, Ph.D., johtaja
HuK Maija-Liisa Kalhama, toimistos sihteeri
Yo.merk. Seija Albrecht, toimistoapulainen
Ekonomi Ritva Vehniäinen, kirjanpitäjä
VTM Kai Lindström, symposiumin sihteeri
VTM Arja Munter, tutkija
VTL Ismo Söderling, tutkija
VTM Simo Toivonen
HuK Eija Suna, näyttelysihteeri
Valokuvaaja Kari Lehtinen
Valtuuskunnan pj.
Prof. Jorma Pohjanpalo
Hallituksen pj.
Prof. Vilho Niitemaa

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN HALLITUS

1980

Toim.joht. Tauri Aaltio
Toim.pääll. Alec Aalto
Prof. Erkki Asp
Hall.siht. Fredrik Forsberg
Prof. Lars Huldén
Prof. Sune Jungar
Neuv.virkamies Juhani Lönnroth
Varatuomari Jukka Mikkola
Prof. Vilho Niitemaa
Tutk.lait.joht. Aimo Pulkkinen

Suomi-Seura r.y.
Ulkoasiainministeriö
Turun yliopisto
Opetusministeriö
Helsingin yliopisto
Åbo Akademi
Työvoimaministeriö
Turun kaupunki
Siirtolaisuusinstituutti
Väestöliitto

Kansi:

Turussa 19. - 21.11.1980 pidetyssä Muuttoliike-
symposium 1980:ssä tarkasteltiin maassamuutossa
tapahtuneita muutoksia vuoden 1975 jälkeen.

Cover:

A symposium (Muuttoliikesymposium 1980) orga-
nized by the Institute of Migration was held in
Turku Nov. 19. - 21. 1980, to deal with internal
migration after the year 1975.

TYPOPRESS OY

Turku 1980

MUUTTOLIIKESYMPOSIUM 1980

Siirtolaisuusinstituutti järjesti vuonna 1975 ensimmäisen maassamuuttoa käsittelevän symposiumin. Tilaisuuden tarkoituksena oli tarkastella muuttoliikettä kokonaisuudessaan, mutta erityisesti huomio kohdistettiin muuttavaan ihmiseen yksilönä. Symposiumin teemojen kysymyssarja oli laaja - ulottuen historian ja Euroopan näkökulmista aluepolitiikan ja sijainninhjauksen kautta muuttajan muotokuvaan hahmotteluun, hänen motiivinsa, valintojensa ja sopeutumisen pohdintaan. Symposiumin esitelmät ja keskustelut julkaistiin Siirtolaisuusinstituutin suomenkielisessä sarjassa Siirtolaisuustutkimuksia A 4.

Marraskuun 19. - 21. päivinä 1980 pidetyssä Muuttoliikesymposiumissa, siis järjestyksessä toisessa, tarkastelun kohteena olivat maassamuutossa vuoden 1975 jälkeen ilmenneet uudet piirteet ja niihin liittyneet seurausilmiöt. Teemoina olivat muuttoliikkeen uudet suunnat, aluerakenne ja yksilö, ympäristön laatu, maassamuutto ja yksilö sekä maassamuuton ohjaus ja yksilö. Lisäksi pyrittiin tarkastelemaan missä määrin edeltäneen symposiumin esille tuomat asiat ovat toteutuneet sekä kartoittamaan tämän betkistä tutkimustarvetta.

Muuttoliikesymposium 1980:n esitelmät ja keskustelut julkaistaan instituutin sarjassa vuoden 1981 aikana.

Molemmat symposiumit on järjestetty Turussa.

MASSAMUUTON TARKASTELU YLEISALUSTUKSISSA JA PUHEENVUOROISSA

Muuttoliikkeen uudet suunnat

Maamme muuttoliike on 1970-luvun puoli-

välistä lähtien saanut uusia piirteitä. Kunnasta toiseen tapahtuneet muutot ovat selvästi vähentyneet. Niinpä kun vuonna 1974 tapahtui 276 000 kunnasta toiseen muuttoa, niin vuonna 1979 niitä oli enää 190 000. Kuntien välinen muuttoliike on enenevässä määrin tapahtunut kaupunkien välisenä muuttona.

Kunnasta toiseen muuton vähetessä on sen sijaan kuntien sisäinen muutto pysynyt voimakkaana. Sisäinen muutto eroaa kuitenkin kuntien välisestä muuttoliikkeestä siten, että siihen liittyy useimmiten vain asunnon tai asuinympäristön vaihto ilman työpaikan vaihtoa. Suomalaisen yhteiskunnan muuttoliikkeille on ollut tunnusomaista hallitsemattomuus. Tämä on tuottanut vaikeuksia sekä valtakunnan, kunnan ja yksilön tasolla. Vaikka ikäluokat pienenevät ja absoluuttinen muuttomäärä todennäköisesti alenee, ei suhteellinen muuttoalttius kuitenkaan eri ikäluokissa ilmeisesti vähene. Tulevaisuuden muuttoliikkeiden toteamiseksi ja ennakoimiseksi nykyistä paremmin olisi pyrittävä kehittämään muuttoliikkeitä koskevaa tilastointia nyky-yhteiskunnan vaatimuksia vastaavaksi ja pyrittävä hyödyntämään tutkimustulokset ennen kaikkea suunnittelun ja päätöksenteon tasolla.

Muuttoliikkeiden ohjailussa ja muutosta aiheutuvien haittojen lieventämisessä on aluepolitiikalla keskeinen merkitys. Aluepolitiikka ei kuitenkaan saa olla mielivaltaista tuen jakamista; suorien tukien verkostoa monimutkaistamalla vahvistetaan vain byrokratiaa ja heikennetään markkinamekanismien toimivuutta. Samalla helposti lisätään yhteiskunnan voimavarojen kohdentumisen tehotomuutta.

Muuttoliikesymposium 1980 oli tarkoitettu puheenvuoroksi muuttoliiketikutkimukselle, suunnittelijoille ja päätöksentekijöille. Symposium rakentui yleisalustuksille, joita kuultiin 20 ja ryhmätyöskentelyyn, joka tapahtui 11 ryhmässä. Osanottajia symposiumissa oli runsaasti, yhteensä 180. (Kuva: Jouni Korkiasaari)

Aluerakenne ja yksilö

Teeman puitteissa alustajat pohtivat, miten yksilö tulisi ottaa huomioon ensinnäkin aluerakenteen suunnittelussa ja toisaalta erilaisissa alueellisissa toiminnoissa.

Aluerakenteen suunnittelussa olisi yksilö asetettava keskeisemmälle tilalle. Tämän vaatimuksen merkittävyyttä lisää sekin, että kunnan sisäisen muuton kasvaessa aluerakenteeseen liittyvä suunnittelu kohdistuu tulevaisuudessa yhä suppeammille alueille. Yksilöllisyyden korostus merkitsee samalla keskiarvoajattelusta luopumista, jolloin keskitettyyn aluerakenteeseen liittyvä suunnittelu osin on epäonnistunut. Samalla päätäntävalta olisi tässä suhteessa saatava mahdollisimman alas.

Muuttoliike irroittaa ihmisiä juuriltaan ja näin kulttuuritoiminnot vaikeutuvat. Kult-

tuurihan edellyttää sosiaalista vuorovaikutusta, joka muuttoliikkeen myötä vähenee sekä muuttovoitto- että muuttotappioalueilla. Erilaisten alueellisten elvyttämistoimintojen ohella (kylätoiminta, yhdyskuntatyö) tärkeäksi todettiin tuleva kulttuuritoimintalaki. Tällöin kuitenkin on huolehdittava siitä, että kuntiin tulevat kulttuurisihteerit lisäävät kuntalaisten (ja siten myös muuttaneiden) aktiivisuutta eivätkä lokeroidu pelkiksi kasvottomiksi byrokraateiksi.

Terveyspalvelujen huono saavutettavuus on harvoin primäärinen muuttosyy. Tosin näiden palvelujen merkitys voi korostua lopullista muuttopäätöstä tehtäessä. Tulopaikkakunnan terveyspalveluista muuttajat tietävät yleensä etukäteen vähän. Kuitenkin esim. vanhuksille informaation levittäminen tässä suhteessa olisi tärkeää.

Vaikka kansanterveyslain myötä perusterveydenhuollon tilanne onkin alueellisesti sel-

västi tasapainottunut, on muuttoliikkeen ansiosta vielä alueita, joiden kohdalla tilanne vaatii pikaisia toimenpiteitä. Tällöin muuttotappioalueista erityisesti saaristo ja muuttovoittoalueista Etelä-Suomen suurkaupunkien lähiöt vaatisivat lisäjärjestelyjä.

Ympäristön laatu, maassamuutto ja yksilö

Turvallisen asuinympäristön määrittäminen todettiin vaikeaksi, osin mahdottomaksi tehtäväksi. Selvä ero on tehtävä kuitenkin asuinympäristön suojelun ja toisaalta ympäristön suojelun välillä. Terveellinen asuinympäristö on eräs keskeisimmistä tekijöistä maassamuuton arvoihin liittyvänä tekijänä.

Arvot ovat aina liittyneet maassamuuttoon. Sodanjälkeiselle kehitykselle on ollut tunnusomaista, että arvot ovat muuttuneet yhteisöpainotteisista yksilöpainotteisiin. Aikaisemmin valtakunnan tasolla esim. maanviljelyksen merkitystä ei arvostettu ('pellot pakettiin') ja tämä oli osaltaan vaikuttamassa 1960-luvun suureen muuttoliikkeeseen. Nyt taas yksilötasolla korostuvat elämisen laatuun liittyvät arvostukset. Tällöin muuttoliike suuntautuu joko suurten keskusten ympäristöön (luontoon liittyvät arvostukset) tai kaupunkikeskuksiin (palveluja korostavat arvostukset). Koska arvot muuttuvat yksilöpainotteisimmiksi, on yhdyskuntasuunnittelussa muuttaja otettava huomioon paremmin. Tällöin suunnittelija/päätättäjä ei saa tehdä ratkaisuja itse perheenpään muuttosyyntä mukaan, vaan on pyrittävä arvioimaan myös perheen muiden jäsenten vaikutus. Muut jäsenet ovat usein varsinaisia pakkomuuttajia ja siten sopeutusprosessissa todellinen marginaaliryhmä.

Maassamuuton ohjaus ja yksilö

Perhepolitiikka liittyy muuttoliikkeeseen läheisesti, muodostavathan parhaassa työ- ja perheen perustamisfäässä olevat valtaosan muuttajista. Vaikka työhön ja asuntoon liittyvät syyt ovat tärkeimmät, on myös perhe-

poliittisilla eduilla (esim. huokealla työsuhteasunnolla) yhteyksiä muuttoliikkeen syy-mekanismeihin.

Perhepolitiikan kehityksen yhtenä perustavoitteena on pidettävä lasten kehitysympäristön laadullista parantamista. Tällöin ei päätättäjä saa kehittämistyössä tuijottaa liian ahtaasti vain määrällisiin tavoitteisiin.

Asuntopolitiikka on muuttoliikkeen yhteydessä kytkettävä aluepolitiikkaan ja työvoimapolitiikkaan (aluepoliittiset tavoitteet on taas toteutettava elinkeino- ja työvoimapolitiittisin keinoin). Päätöksentekijöiden olisi pyrittävä voimakkaasti tukemaan niitä tuloksia, joita em. toiminnolla saadaan syntymään. Tällöin muuttoliike olisi monilta osin hallittua ja ilmenisi yksilötasolla onnistuneina muuttoina.

Työvoimapolitiikan mukaan työvoiman alueellisen liikkuvuuden ohjaamisessa on otettava huomioon, että talousalueiden sisäisessä lähiliikkuvuudessa työvoiman siirtymistä heikoilta aloilta tuottavammille olisi edistettävä. Työvoimapolitiittisin keinoin olisi huolehdittava siitä, että vältetään sosiaalisille riskeille alttiiden yksilöiden ja perheiden ohjaamista seuduille, joilla erilaiset epäkohdat saattavat vaarantaa muuten onnistunutta muuttoprosessia.

Aluepoliittisessa puheenvuorossa todettiin mm., että yritystoimintaan kohdistunut tuki on ollut maassamme kansainvälisesti katsoen vähäistä. Yritystukea tehostamalla voi päätättäjä hillitä kehitysalueiden lähtömuuttoa. Jälkeenjääneiden alueiden kehitystä voidaan edistää myös siten, että eri sektoreiden viranomaisten olisi otettava toimissaan ja suunnitelmissaan paremmin huomioon aluepoliittiset lähtökohdat.

Pääomien alueellista ohjautumista tarkastelevassa esitelmässä todettiin, että yksityiset rahalaitokset eivät syrji eivätkä ole syrjineet kehitysalueita luototustoiminnassaan; luoton

myöntämisen perusteet ovat joka puolella maata samat. Yritysluotoissa rahoittajien - myös Keran - tärkeimpänä kriteerinä on kannattavuus. Lähtökohtana on oltava, että yritystoiminnan tulee olla liiketaloudellisesti kestäväällä pohjalla siitä riippumatta, missä yritys sijaitsee.

MAASSAMUUTON SYVENTÄVÄÄ TARKASTELUA RYHMÄTÖISSÄ

Yksilö ja muuttoliikkeen ohjaus

Aihepiirin alustuksissa tarkasteltiin muuttoon liittyvien *yksilöllisten, sosiaalisten ja mielenterveydellisten* tekijöiden huomioon ottamista maassamuuton ohjauksessa.

Kehitysalueiden - erityisesti Lapin - näkökulmasta katsottuna on maassamuuton ohjaus ollut yleensä heikkoa, sattumanvaraista ja erilaisista niin sisäisistä kuin ulkoisistakin, taloudellisista ja poliittisista konjunktoureista riippuvaista.

Maassamuuton ohjaus on palvellut eräitä elinkeinoelämän ja yhteiskunnan toimintalohkoja. Tämä ohjailu on voimakkaimmin koskettanut kehitysalueiden ja syrjäisten seutujen ihmisiä. Näin siitä huolimatta, että yhteiskunta ja sen toimintalohkot ovat toisistaan riippuvaisia, joten toimintojen suunnittelun ja ohjailun pitäisi olla eri lohkot kattavaa ja kokonaisvaltaista. Työllisyys-, koulutus- asunto- ja terveyspolitiikka eivät ole olleet riittävästi synkronoituja muuttoliikkeen laajuuteen ja laatuun nähden. Myös kulttuuripolitiikan toteuttaminen on ollut erittäin pragmaattista. Näistä syistä ovat monet maassamuuttajat jääneet hyvinvointia ja viihtyvyyttä lisäävien ja ylläpitävien yhteiskunnan palvelujen suhteen luvattoman heikkoon asemaan.

Ilmeisen virheellistä on ollut pitää päätöksenteossa väestön liikkuvuutta tavoiteltavana, jopa yhteiskunnan tuen ansaitsevana toimintona. Kun muuttajia vastaanottavat alueet eivät ole riittävässä määrin varautuneet

ottamaan muuttajia vastaan, on seurauksena ollut disorganisaatiota, perheiden hajoamista, alkoholin väärinkäyttöä, rikollisuuden lisääntymistä, viihtymättömyyttä ja vieraantumista.

Asuin- ja työmiljöön suunnittelussa ja mitoituksessa perheen ja yksilöiden tarpeiden mukaisiksi tarvitaan nykyistä voimakkaampaa yhdyskuntatyötä. Sekä työympäristön että asuinympäristön suunnittelussa on päättäjän otettava huomioon vapaa-ajan ja luonnonläheisten elämäntapojen arvostuksen lisääntyminen muuttajien ajatusmaailmassa.

Liiallisen muuttoliikkeen hillitseminen ja hallitsemattoman muuttoliikkeen suunnitelmalliseen ohjailuun saaminen ovat lähiajan tärkeitä tehtäviä. Maan rajojen yli suoritettava "työmatkailu" on aiheellista kehittää, koska tällaisella toiminnalla voidaan vähentää enemmän tai vähemmän pysyvää maassamuuttoa ja maastamuuttoa. Samalla tarjoutuu kehitysalueiden työvoimalle mielekkäitä ja suurelta osin kehitysalueiden hyväksi koituvia työtilaisuuksia.

Muuttamista sinänsä ei voida pitää suoranaisesti mielenterveysongelmien aiheuttajana. Muutto merkitsee ratkaisevasti eri asiaa erilaisille ja erilaisissa oloissa eläville ihmisille. Vaikeissa elämänoloissa muutto voi olla psyykkisesti raskauttava käännekohta, koska se muuttaa myös elämäntilannetta vielä vaikeammaksi. Epäedullisissa oloissa muuttaminen voi luoda olosuhteet myös häiriöiden kehittymiselle.

On siis ilmeistä, että muuton onnistumisen ja epäonnistumisen edellytyksillä on taipumus kasautua. Pakkomuuttotilanteeseen joutuvat useimmiten vaikeimmissa taloudellisissa, sosiaalisissa ja ehkä henkisissäkin olosuhteissa elävät. Heillä ovat siten sekä lähtötilanne että voimavarat niukat. Myöskään tuloalueen tarjoama elämäntilanne esimerkiksi työn laadun, asumisen tai sosiaalisen aseman kannalta ei useinkaan tue sopeutumista.

Samankin muuttajaperheen jäsenet saattavat olla psyykkisesti ja elämäntilanteeltaan täysin eri asemassa. Muuttajien riskiryhmiksi onkin todettu juuri lapset ja vanhukset.

Muutto aiheuttaa jokaiselle muuttajalle henkisiä ja sosiaalisia selviytymisvaatimuksia. Muuttajat ovat siten ryhmä, jonka huomiointin ja psykososiaalisen tuen tarve tulisi havaita.

Muuttoliikkeen taustaa ja uusia piirteitä

Alustuksissa tarkasteltiin muuttoliikkeen syitä, kaupunkiseudun muuttoliikkeen uusia piirteitä, tuottavuuden kehityksen ja maassamuuton välisiä yhteyksiä sekä maaseutukyläen ongelmia. Lisäksi pohdittiin maassamuuton ja siirtolaisuuden vaihtoehtoisuutta.

Koska muuttoliike on alueellisen kehityksen keskeinen välittäjä, on muuttoliikettä tarkasteltava lähinnä alueellisen kehityksen osana. Muuttoliikkeen syiden muuttuminen on pyrittävä liittämään yhteiskunnan muuhun kehitykseen tarkastelemalla alueellisen kehityksen eri jaksoja ja muuttoliikkeen luonteen muuttumista siirryttäessä aluekehityksen vaiheesta toiseen.

Viime vuosikymmenien väestökehityksen tunnusomaisia piirteitä ovat olleet syntyvyyden voimakas lasku ja muuttoliikkeen aiheuttamat muutokset väestön alueellisessa jakautumisessa. Näistä kahdesta tekijästä on muuttoliike näkyvämmän vaikuttanut yhteiskuntaan. Taloudellisen kasvun mukanaan tuoma elinkeinorakenteen muutos on autioittanut maaseutua ja tuonut ihmiset teollisuus- ja palveluelinkeinoihin. Muuton suunta on ollut selvä: ensinnäkin kaupungit sekä suurimmat teollisuuskeskukset ovat saaneet muuttovoittoa ja koko maan tasolla muutto on suuntautunut Etelä-Suomeen ja erityisesti pääkaupunkiseudulle. 1970-luvun alkupuolella on muuton suunnassa tapahtunut selvä muutos kaupunkien välisen muuttoliikkeen voimistuksessa. Tällä hetkellä se on yli kolmasosa maassamuutoista.

Muuttoliikkeen mukanaan tuomat ongelmat liittyivät hyvin usein pääkaupunkiseutuun, joka Suomen mittapuun mukaan väestöllisenä ruuhka-alueena ansaitsi aivan oman tarkastelunsa. Pääkaupunkiseudun osalta tarkasteltiin muuttoliikkeen määrää ja suuntautumista tulo- ja lähtöalueittain 1970-luvulla sekä muuttajien ominaisuuksia ja muuttosyitä lähinnä pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnan vuonna 1978 julkaiseman muuttoliiketutkimuksen tuloksia analysoiden.

Maaseutukylillä on maaseudun kehityksessä ollut merkittävä asema. Kylät ovat tarjonneet alueelliset puitteet nimenomaan yhteistoiminnan harjoittamiseen ja samalla ne ovat toimineet myös sosiaalisen elämän organisaatioyksikköinä. Erityisesti yhdistystoiminta oli organisoitunut kylittäin. Tällä on ollut keskeinen asema uudenaikaistumisen ja kulttuurin levittämisessä. Peruspalvelujen - kauppa, posti ja koulu - tarjoajana kylällä on suuri merkitys ja näiden palvelujen perustaminen ja säilyttäminen on usein lisännyt kyläläisten omaaloitteisuutta ja yhteenkuuluvuutta.

Kylien merkitys on ajanollen vähentynyt ja kunnallishallinto on korvannut kylähallinnon ja useimmat tehtävät ovat sijoittuneet kunnan keskustaani. Voimakkaasti edistyvä taloudellinen kasvu tuki mielikuvaa kaupungeista uudenaikaisena, tulevaisuuden asuintyyppinä ja maaseutu nähtiin puolestaan väistyvänä, alkeellisena ja vanhanaikaisena.

Vaikka viime vuosina onkin kaupunkien väkiluku kasvanut vähemmän kuin ennen ja maaseudun väkiluvun väheneminen on pysähtynyt, jatkuu alueellinen rakennemuutos edelleen kansainvälisesti katsoen voimakkaana. Keskittymistä tapahtuu kaikilla alueta-soilla ja vain keskuksien lähellä sijaitseva maaseutu saa muuttovoittoa.

Maaseutu ei ole homogeeninen, vaan erityyppisillä kylillä on erilaiset kehitysmahdollisuudet. Kylien kehitys riippuu suuresti niiden asukasluvusta, maantieteellisestä ja liikenteellisestä sijainnista sekä asutustyyppistä.

Maaseutukylien kehitysnäkymät ovat melko myönteiset. Perusteiksi tälle käsitykselle voidaan esittää useita seikkoja. Maaseudun asukkaat ovat heränneet, josta eräänä merkinä voidaan mainita elpynyt kylätoiminta. Viranomaisten ja poliitikkojen asenteet ovat muuttuneet huomattavasti myönteisimmiksi kuin ennen. Toisaalta maaseudun merkitys koko kansakunnan kannalta on kasvanut. Maaseudun energialähteet ovat nousseet energiakriisin myötä arvoonsa ja niiden hyödyntämisen on arvioitu tuovan lisää jopa 25 000 työpaikkaa. Myös elintarvikehuollon kannalta on maaseudun arvo kohoamassa. Tungostuminen ja ympäristön haitat ovat suunnanneet huomiota pois kaupungeista. Unohtaa ei sovi myöskään arvostusten muutoksia. Maaseutu elinympäristönä on noussut uuteen arvoon ja tämä kehitys on vasta alussa.

Muuttoliikkeeseen vaikuttaminen

Alustuksissa tarkasteltiin aluerakennetta ja sen kehittämistä sekä yhteiskuntapoliittisia tavoitteita maassamuuton ohjauksessa.

Keskusluokitus ei sovellu suunnittelun välineeksi, vaan ainoastaan nykytilan kuvaamiseen. Seutukaavoituksen piirissä nykyisin sovellettava keskusluokitus on liian kaavamainen. Se ei anna riittävästi tilaa elävälle elämälle. Tällöin palveluvarustus ei välttämättä vastaa palvelutarpeita.

Eri yhteyksissä on todettu, että erityisesti aluepolitiikalla tulisi voida vaikuttaa aluerakenteeseen. Aluepolitiikka nähtiin ensi sijassa kehittyneisyserojen tasoittamiseen pyrkivänä politiikkana. Sen sijaan jokaisella hallinnon alalla tulisi alueellinen aspekti pyrkiä ja pystyä ottamaan nykyistä paremmille esille. Tämä on mahdollista vain, mikäli hallinnon aloilla on käytettävissä riittävän yksityiskohtainen aluekohtainen informaatio ja toisaalta selkeät käsitykset siitä, kuinka aluerakennetta kokonaisuudessaan tulisi pyrkiä kehittämään. Tämän todettiin olevan erityisen haaste seutukaavaliitoille ja kunnille.

Aluerakenteen kehittämiseksi olisi pienaluekohtainen tarkastelu välttämätöntä myöskin seutukaavatasolla. Edelleen tilastotuotannossa olisi pienaluekohtaisten tietojen saamiseen kiinnitettävä enemmän huomiota.

Valtakunnan suunnittelussa ei ole päästy yhtenäiseen suunnitteluun, vaan valtakunnan tason suunnittelu jakautuu useiksi hajanaisiksi suunnitteluyksiköiksi. Näin siitä huolimatta, että jo 1950-luvulla määriteltiin selkeästi valtakunnansuunnittelun ja aluepolitiikan päämäärät.

Koko valtakuntaa koskevaan suunnitteluun ja aluepolitiikkaan pyrittäessä on välttämätöntä, että valtakunnan toimintojen sijoittelu ja myös kehittyneisyserojen kaventamistavoitteet tapahtuvat koko valtakunnan kehittämistavoitteita vasten. Tällöin keskeisiksi muodostuvat kehittämistoimenpiteiden keinojen valinta ja toimenpiteiden suuntaaminen.

Nykyisten vyöhyke- ja suoran yritystukijärjestelmän sijasta tulisi siirtyä aluerakenteen kehittämissuunnitelmaan. Järjestelmässä keskeisiksi suuntautumiskriteereiksi muodostuisivat toisaalta aluerakenteen kehittämistavoitteet, toisaalta eriaikaiset kehittyneisyysluokitukset. Toiminnan keskushakuisuudesta riippuen tekijöitä on painotettavissa joko aluerakenteen tai kehittyneisyserojen suuntaan, samoin valtakunnan eri osissa on painotuksia vaihdeltavissa.

Muuttoliikkeen ohjauksen yhteiskuntapoliittisten tavoitteiden osalta todettiin, ettei näitä tavoitteita ole kovin tarkasti määritelty missään. On kylläkin olemassa tiettyjä enemmän tai vähemmän hyväksytyjä tavoitteita, kuten tungostumiseen johtavan väestönkaasaantumisen estäminen sekä vastaavasti laajojen alueiden autoitumisen estäminen. Muuttoliikkeen ohjauksen yhteiskuntapoliittiset tavoitteet ovat samalla aluepolitiikan tavoitteita. Aluepoliittisten tavoiteasettelun kautta on nähtävissä pyrkimyksiä, jotka kaikki saattavat olla sinänsä hyviä, mutta keskenään

usein ristiriitaisia. Tällaisia vastakkainasetteluja ovat mm. kasvu vai hyvinvointi, ihmisten vai työpaikkojen siirtäminen, alueen vai koko kansantalouden kehittäminen.

Meillä ei ole tietoisesti korostettu näitä vaihtoehtoja. Tasaisuus- ja hyvinvointinäkökohdat ovat saaneet entistä enemmän sijaa eri yhteyksissä, mutta käytännön ratkaisuissa se ei aina ole näkynyt.

Erityisryhmät muuttoliikkeessä

Alustuksissa tarkasteltiin lasten, vanhusten ja ruotsinkielisen väestön asemaa maassamuutossa sekä väestöpolitiikan uusia keinoja.

Lapsen asema muuttoliikkeessä on alisteinen. Muuttoa harkitaan aikuisen näkökulmasta ja kiinnitetään huomiota taloudellisiin tai muihin ulkoisiin seikkoihin.

Lapsi kokee muuton sekä suoranaisesti itsensä kautta että muiden ihmisten välityksellä, joista hän on riippuvainen. Lapsen ja hänen läheistensä välisiin suhteisiin vaikuttavat lisäksi yhteiskunnassa vallitsevat olosuhteet, myös muut kuin muuttoliike. Tämänkaltaisten monimutkaisten vuorovaikutusten verkostossa ei yleensä voida löytää yksinkertaisia, suoraviivaisia syy-seuraustapahtumia. Maassamuutto on yksi monista lapsen elämään vaikuttavista olosuhteista. Tämän vuoksi on olemassa hyvin vähän tietoa siitä, miten muutto vaikuttaa lapsen psyykkiseen kehitykseen. Keskeiseksi vaikuttavaksi tekijäksi kohoaa ilmeisesti perheen muuttamisen lähtötilanne sekä se, kuinka suuri elämän- ja elinolosuhteiden muutos muuton yhteydessä tapahtuu. Myös lapsen ikää perheen muutuksessa on pidettävä tärkeänä tekijänä.

Vanhusten osuus muuttaneista on ollut pieni. Vuonna 1978 muuttaneista oli yli 65-vuotiaita 2,5 %. Myös vanhusten muuttoalttius on ollut varsin vähäistä. Tämä vanhusten vähäinen siirtyminen on ilmeisesti valtaosaltaan muuttoa sopivaan vanhuuden päivien viettopaikkaan. Muutto suuntautuu pääasial-

lisesti maaseudulta kaupunkeihin ja kaupungista toiseen. Vanhusten ja muiden eläkeläisten muuton arveltiin lisääntyvän tulevaisuudessa ja se vaatii tutkimista.

Muuttoliike on keskeinen kysymys suomenruotsalaisille. Suurin uhka suomenruotsalaiselle vähemmistölle on siirtolaisuus ja maassamuutto ja niiden seurausvaikutukset. Toiseksi suurin uhka on suomalaistuminen, sillä laaja suomenkielisten muutto ruotsinkielisille alueille on aiheuttanut monia ongelmia. Suomenruotsalaisten muuttoliike on suuntautunut lähinnä Ruotsiin. Suomen kielten taito on ollut heikko, eivätkä suomenkieliset miljööt ole houkuttelleet. Ruotsinkielisten muutto omassa maassa on ollut suhteellisen pientä. Myöskään muuttoalttius ei ole ollut yhtä suurta kuin suomenkielisillä.

Muuttoliike ja aineellinen ympäristö

Ryhmäalustuksissa käsiteltiin *alueeseen liittyviä häiriötekijöitä ja niiden poistamista sekä tervettä elinympäristöä ja sen ehtoja*. Yhteiskunnan rajun rakennemuutoksen myötä esiintyy suuria eroja alueiden välisessä tuotantorakenteessa. Myös hallinnollisten ja toiminnallisten alueiden sisällä esiintyy eriytymistä ja ongelmia, joille alueellinen erilaistuminen muodostaa taustan.

Nämä alueiden sisäiset kysymykset ovat jääneet paljolti syrjään. Ongelmat eivät heijastu välittömästi kansantaloutta kuvaavissa osoittimissa. Ne ovat näkyneet lähinnä alueilla ja siellä elävien ihmisten toiminnoissa vapaa-aikana. Koska nämä luvut eivät suoraan heijasta tuotantolukujen laskua, ne on voitu sivuuttaa. Fyysisten perustarpeiden tultua pääpiirteissään turvatuksi on näiden ongelmien katsova olevan kehityksen välttämätön hinta.

Terveellisen elinympäristön todettiin olevan ihmisen oman terveyden suojelua, esteettisten arvojen vaalimista sekä tautien ja vammojen ehkäisyä kontrolloimalla ympäristötekijöitä sekä pyrkimällä minimoimaan mahdol-

Ministeri Eino Uusitalo toi symposiumille valtiovallan tervehdyksen, jossa hän korosti siirtolaisuuden ja maassamuuton tutkimusta. Kuva Turun kaupungin vastaanotolta, oik. kaupungin valtuuston puheenjohtaja Heikki Löyttyniemi, arkkitehti Raimo Narjus, ministeri Eino Uusitalo ja johtaja Olavi Koivukangas (Kuva: Jouni Korkiasaari).

liset potentiellit vaaratekijät, olivatpa ne siten fyysikaalisia, biologisia tai kemiallisia.

Terveen elinympäristön ehdoista tarkasteltiin lähinnä sellaisia, jotka edistävät ihmisen mahdollisuuksia tyydyttää tarpeitaan ja saavuttaa näin mahdollisimman tyydyttävä hyvinvoinnin tila. Terveelle elinympäristölle nähtiin olevan ominaista, että se tarjoaa ihmiselle työtä ja viihtyisän ja virikkeellisen asunnon ja asuin ympäristön. Se luo mahdollisuuden sosiaalisten verkostojen syntyyn ja tarjoaa jäsenilleen sosiaalista tukea ja positiivista inhimillistä kontrollia.

RYHMÄRAPORTEISSA ESIINTUOTUJA NÄKÖKOHTIA

Muuttoon liittyvien yksilöllisten, sosiaalisten ja mielenterveydellisten tekijöiden huomiointi maassamuuton ohjauksessa

Työryhmä totesi, että maassamuutto on erityisen valikoivaa: muuttajajoukolle on tunnusomaista naisvaltaisuus ja korkea koulu-

tusaste. Näillä demografisilla tekijöillä on kehitysalueille haitallisia vaikutuksia.

Voimakasta muuttoliikkeen ohjaamista ei ole harjoitettu. Sekä maassa- että maastamuutto ovat olleet sattumanvaraisia, niihin ovat vaikuttaneet niin sisäiset kuin ulkoiset poliittiset ja taloudelliset tekijät.

Yhteisötason toimenpide-ehdotukseksi esitettiin nykyistä selkeämpien ja kokonaisvaltaisempien toimintasuunnitelmien saamista, jotka samalla sovitaisivat eri intressipiirien edut yhteen.

Yksilötasolla toimenpiteiksi esitettiin vaihtoehtoja, joilla voitaisiin turvata muuttajan identiteettiä. Tällöin muuttajan koko muutto-tilanne olisi otettava huomioon (so. muuttaja itse, muuttajan perheolosuhteet, työpaikka- ja asuin ympäristö, sosiaaliset suhteet). Muuttoliikkeeseen liittyvät ohjaustoiminnat eivät saa olla kuitenkaan pakotteita tai liian holhoavia.

Maassamuuto vai siirtolaisuus?

Työryhmä rajasi tarkastelusta pois pääoman liikkumisen ja keskittyi pelkästään väestön ja työvoiman liikkumiskysymyksiin. Samoin kunnan sisäinen muutto ja siirtolaisuus Suomeen eivät kuuluneet tarkastelun piiriin.

Siirtolaisuuden osalta todettiin, että se tulevaisuudessa kohdistuu valikoivammin, jolloin kohderyhminä korostuvat mm. vanhukset, opiskelijat ja jo valmiiksi koulutetut. Maassamuuton osalta ei vastaavaa pystytty ennustamaan.

Vetotekijöistä Ruotsiin mainittiin mm. Ruotsin parempi työilmasto ja Ruotsin viranomaisten parantunut suhtautuminen siirtolaisuuskysymyksiin (esim. kulttuurisektorilla). Maassamuutossa taas todettiin yhtenä haittana olevan työvoimahallinnon tarjoamat liikkumisavustukset; ne eivät ole markkamääräisesti kohonneet yhtään vuodesta 1972. Tähän liittyen Suomessa maassamuuton kohdalla tutkimustarvetta on muuttoliikkeen ohjaukseen liittyvien seikkojen kohdalla, sillä ei ole esim. tietoa työnvälityksen kautta tapahtuvasta maassamuutosta.

Lopuksi työryhmä totesi, että Ruotsin asema ei maastamuutossa ole enää yhtä vankumaton kuin viisi vuotta sitten. Uusina muuttokohteina ovat mukaan tulleet Norja ja Lähi-Itä.

Kaupunkiseudun muuttoliikkeen uudet piirteet

Muuttoliikkeen määrän todettiin oleellisesti hidastuneen ja samalla muuttuneen enemmän kaupunkien väliseksi muuttoliikkeeksi. Ikäluokkien pieneneminen todettiin suurimmaksi syyksi muuttoliikkeen vähenemiselle. Toisaalta kuntien sisäisen muuton määrä on lisääntynyt kuntien väliseen muuttoon verrattuna. Tutkimustarvetta todettiin erityisesti olevan kaupungista toiseen tapahtuvan muuton kohdalla. Samoin paluumuutto kaupunkien ydinkeskustoihin vaatisi selvittämistä.

Tuottavuuden kehityksen ja maassamuuton väliset yhteydet

Aluksi työryhmä totesi, että elinkeinorakenteen muutos pitkällä aikavälillä on ollut samansuuntainen kuin tuottavuuden kasvu; työvoiman siirtymistä on tapahtunut heikoilta aloilta paremmin tuottaville. Käytännössä tuottavuuden nousu on merkinnyt keskittymistä. Alueellisesti tämä on näkynyt voimakkaana urbanisoitumisena. Työvoiman siirtymisessä on havaittavissa jo selvää vaimentumista. Sellaisilla alueilla, joilla on alkutuotannossa vielä reservejä, tulee siirtymistä edelleenkin tapahtumaan. Maataloudessa työskentelevien korkea ikärakenne aiheuttaa tiloilla lisääntyviä omistajanvaihdoksia ja näin estetään liiallisten muuttopaineiden syntymä.

Työryhmän mukaan kokonaisuutena ottaen maan sisäinen muuttoliike tulee vähenemään, vaikka tuottavuuden kohottamistarve on yhtä tärkeää kuin ennenkin. Tuottavuuden nostamisen kannalta välttämättömät rakennemuutokset voidaan tehdä suureksi osaksi ammatista toiseen siirtymisenä saman alueen sisällä.

Muuttoliikkeen väestöpoliittinen ja humanistinen näkökulma

Työryhmä esitti raportissa muuttoliikkeen väestöpoliittiset ja humanistiset yhteydet. Väestöpoliittisesti ensisijainen tavoite koko Suomea ajatellen on väestömäärän lisääntyminen: on pyrittävä tasapainoiseen väestönkehitykseen. Tavoitteena olisi oltava 75 000-80 000 synnytystä vuodessa.

Yksi koetun turvattomuuden osoitin on yksiläpösten perheiden lukumäärän kasvu. Lasten sosiaaliset taidot kehittyvät vain yhteisissä leikeissä. Lapsiperheiden kannalta ensiarvoisen tärkeää on kouluolojen hyvä järjestely. Ruuhka-Suomen kouluviranomaisten tulisi ennakoida oppilasmäärien kehitykset, jolloin turhilta kouluosastoilta välttyttäisiin.

Myös omistusasunnon tärkeyttä korostettiin perhesuhteiden ja muuttoon liittyvien vaikeuksien helpottajana.

Humanistisen ihmiskäsityksen mukaan tuottavuus- ja tehokkuus ovat ylikorostuneet yhteiskunnallisina arvoina. Nämä arvot näkyvät mm. kielteisenä suhtautumisena vanhuksiin ja lapsiin. Muuttoliikkeen seurauksena nuoret perheet asuvat usein eri paikkakunnalla kuin heidän vanhempansa. Toisaalta vanhuk- sia sen enempää kuin lapsiperheitäkään ei saisi eristää omiin yhteisöihinsä, vaan suunnittelulla tulisi tukea eri sukupolvien välistä kanssakäymistä.

Aluerakenne ja sen kehittäminen

Työryhmä tarkasteli aluerakenteen kehittämistä eri aluetasoilla.

Valtakunnantasolta todettiin puuttuvan lähes täysin toimintapolitiikka ja toimintalin- ja. Virheenä nähtiin myös se, että valtakun- nan tasolta tulee päätös yksittäisistä rahoit- uskohteista eikä suinkaan kokonaisrahoi- tuksesta. Samoin nykyiset hallinnolliset ra- jat todettiin epämielekkäiksi, koska ne eivät noudata toiminnallisia rajoja.

Maakunnan tasolla todettiin edelliseen liitty- en puutteeksi oman rahoituksen ja päätätä- vällän puute. Maakuntatason tavoitteena oli- si oltava aluepolitiikan ja alueiden käyttöpo- litiikan koordinointi ja toteuttaminen maa- kunnan omana tahdonilmauksena.

Kuntatason ongelmana nähtiin, että suun- nittelu tapahtuu siltä pohjalta, mitä voidaan saada eikä suinkaan tarpeiden mukaan. Sa- malla eri sektoriviranomaisten liian tiukat ohjeet tukahduttavat omaleimaisen suunnit- telun.

Lopuksi työryhmä totesi, että kaupungeis- sa on kiinnitettävä erityistä huomiota kau- punginosakeskustarkasteluun.

Yhteiskuntapoliittiset tavoitteet muuttoliik- keen ohjauksessa

Yhteiskunnan taholta esitetyt muuttoliik- keen ohjaamiseen liittyvät tavoitteet ovat vähäisiä, liian yleisiä sekä ristiriitaisia. Muut- toliikkeen yhteiskuntapoliittisten tavoittei- den luettelointi todettiin vaikeaksi tehtäväk- si. Tavoitteiden lähtökohdaksi hyväksyttiin turvallisuuden käsite, joka sisältää yksilöllisen ja yhteöllisen hyvinvoinnin sekä talou- dellis-sosiaaliset tekijät. Yhdyskuntaraken- teen kehittäminen ja alueellisten edellytys- ten turvaaminen nähtiin ensisijaisena pää- määränä. Täten toiminnan kohdistaminen it- se muuttoliikkeeseen on toissijainen tehtävä.

Työryhmässä todettiin, että muuttoliikettä huomioimaton ja koordinoimaton sektori- politiikka aiheuttaa kontrolloimatonta muut- toliikettä: esim. työvoimapolitiikan ja koulu- tuspolitiikan koordinoimista muuttoliikkeen yhteydessä tarvitaan enemmän.

Ruotsinkielisen väestön asema muuttoliik- keessä

Ruotsinkielisten maassamuutto on vähäistä. Sen sijaan Ruotsiin muutossa on maassa- muuttomaisia piirteitä, sisältyyhän siihen kausimuuttoa ja pendelöintiä.

Suomenruotsalaisten kohdalla siirtolaisuuden korvaaminen sisäisellä muutolla tuntuu var- sin vaikealta. Muuttoliikettä hyvälle työpaik- kalähteille voidaan tukea ainoastaan, jos saa- daan varmuus ettei niistä jatku muutto ulko- maille. Ruotsinkielisten palvelujen saaminen taajamiin on tärkeä maastamuuttoa ehkäise- vä tekijä. Samoin näiden ruotsinkielisten pal- velujen avulla voidaan helpottaa Ruotsista palaavien siirtolaisten sopeutumista; esim. ruotsinkieliset koulupalvelut ovat erinomainen väline lasten sopeuttamisessa suomalai- seen yhteiskuntaan.

SUMMARY

A symposium organized by the Institute of Migration was held in Turku Nov. 19 - 21, to deal with migratory movements within the country. This was a continuation of a corresponding symposium held in 1975, the theme of which was the social and, in particular, individual consequences of migration. Now, attention was devoted to developments in the phenomenon of migration as such during recent years as well as in research activity. It was further endeavored to chart the extent to which the circumstances set forth five years ago have materialized. Similarly, consideration was given to present research needs. The number of participants in the symposium rose to a total of 180.

The symposium was bipartite in structure. First, general presentations were made in the frames of four different themes. The themes were: 1. New migratory directions. 2. Regional structure and the individual. 3. Quality of surroundings, immigration and the individual. 4. Guidance of immigration and the individual. Invited to introduce the themes were authorities on the subject of immigration as well as persons who in their work were involved with matters connected with immigration (that is, research scholars, politicians, planners, civil servants). After the introductory presentations had been made, ten working groups were formed. Each group was assigned a special topic related to immigration. The result of the work done by each group was submitted in the form of a working group report.

Following are some of the central positions taken as based on the general presentations or working group reports.

First to take the floor, the representative of the Institute of Migration observed that Finnish immigration continued to be characterized by lack of control. Finnish society reacts slowly to changes. Thus, for instance, a program of migration policy was not completed until the fall of 1980 although its guidelines were laid as long ago as the beginning of the decade. For the control of migratory movements in the future, the speaker proposed the creation of a supervisory system: if, for example, a few questions concerning migratory movements were appended to labor inquiries, new information could be obtained for decision makers and planners

concerning the current migratory situation.

Regional policy was found to be of great significance in the guidance of immigration. Care should be taken, however, to prevent the support provided through measures of regional policy from becoming arbitrary (that is, from going to unprofitable undertakings) or from augmenting bureaucracy. Revisions of regional policy should be carried out in conjunction with measures of housing and labor policy. Only then would migration be under control and lead to successful results on the individual level.

Following, further, are certain central results arrived at by the working groups:

The volume of migration was observed to have essentially lessened in Finland at the end of the 1970s. New features noted were a growth in the migratory movement between cities and shifts of population on an increasing scale within municipal boundaries. The working group examining the relations between emigration and immigration concluded that emigration (to Sweden, in especial) increased selectiveness. Accordingly, among the groups investigated, the proportions of the ones composed of elderly persons, students and the highly trained are on the rise. Sweden was found to have lost its gravitational pull, Norway and the Near East having emerged as new migratory magnets.

Immigration was seen to take place only slightly among the Swedish-speaking Finns. On the other hand, distinctly immigratory features can be perceived in their migrations to Sweden, which are made by seasonal movements and pendulosity. The working group emphasized the importance of making services available in the Swedish language, for thereby an influence can be exerted toward diminishing the migration of Swedish-speaking Finns to Sweden. Similarly, Swedish-language educational services, for instance, can be used to facilitate the adjustment of the children of repatriated emigrants from Sweden.

The speeches, discussions and working group reports of the symposium will be published as a book in the course of 1981.

Jaakko Launikari

KIRKON ULKOSUOMA- LAISTYÖ

Pastori Jaakko Launikari toimii kirkon ulkomaan-asiain toimikunnan johtavana sihteerinä sekä ulkosuomalais- ja siirtolaistyön sihteerinä vuodesta 1974 alkaen. Hän on työskennellyt siirtolaispappina Ruotsissa 1965-68 sekä vuosina 1968-74 Ruotsin suomenkielisen seurakuntatyön keskuksen pääsihteerinä.

“Tuskinpa sitä pappia voidaan kirkkoherranvirkaan valita; kuuluu näet olleen jossain porahommissa ulkomailla”. Näin kerrotaan erään seurakunnan kirkkoherranvaalin edellä isäntien keskenään tuumailleen kuultuaan yhden hakijan olleen kirkon diasporatyössä ulkomailla.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon diaspora- eli ulkosuomalaistyöllä on pitkä perinne. Muuttoliikkeen alkuvaiheista asti kirkko on kiinteästi seurannut maastamuuton vaiheita ja vaikutuksia sekä osallistunut ulkosuomalaisten keskuudessa tehtävään työhön. Ensimmäinen suomalainen siirtolaispappi, Suomen Lähetysseuran palveluksessa työskentelevä pastori Alfred E. Backman aloitti työn Yhdysvalloissa 1876.

Suomen Lähetysseuran lisäksi, joka mm. huolehti Siperiaan muuttaneiden suomalaisten sielunhoidosta viime vuosisadan loppupuolella ryhtyi myös 1875 perustettu Suomen Merimieslähetyseura kantamaan vastuuta ulkosuomalaisista. Vuonna 1899 Suomen Merimieslähetyseura aloitti erityisen

siirtolaistyön niissä Yhdysvaltojen osavaltioissa, joissa oli suuret määrät suomalaisia ilman hengellistä ja kirkollista toimintaa. Seuran työntekijät huolehtivat lukuisista seurakunnista eri puolilla Amerikan mannerta ja perustivat uusia työskennellen siten yhteisvastuullisesti Suomi-synodin pappien rinnalla. Itsenäisyyden alkuvuosina seuran toiminnan piiriin kuuluivat mm. Australian sekä Englannin ja Saksan siirtolais- ja merimiestyö. Virallisesti seuran työ Yhdysvalloissa lopetettiin 1929. Australian työn Suomen Merimieslähetyseura lopetti 1967.

Virallisella kirkolla ei kuitenkaan ollut erityistä keskushallintoon kytkeytyvää elintä, joka olisi huolehtinut kirkon kansainvälisistä yhteyksistä, siirtolaisuus- ja merimiestyöstä puhumattakaan. Ensimmäisen maailmansodan jälkeen Suomen kirkon seurakuntatyön keskusliitto otti 1921 diasporatyön ohjelmaansa “tehtävänään huolehtia suomenkielisestä sielunhoitotyöstä maan rajojen ulkopuolella”. Toisen maailmansodan jälkeen lähetettiin Suomesta ensimmäiset siirtolaispappit ja kirkon työntekijät 1950-luvun alussa

Ruotsiin. Vuodesta 1974 työstä huolehtii kirkon ulkomaanasiain toimikunnan diasporatyön valiokunta.

Maastamuuton laajentuessa kirkko nopeasti lisäsi ulkomaantyöntekijöidensä lukumäärää suomalaisen muuttoliikkeen painopistesuunnan maihin. Työntekijöitä siirtyi paitsi Ruotsiin myös Australiaan, Kanadaan ja Saksan Liittotasavaltaan. 1980-luvun alussa kirkon ulkosuomalaistyön tehtävissä työskentelee satakunta työntekijää, pappeja, lehtoreita, diakoneja sekä nuorisotyöntekijöitä.

Toiminta-ajatus ja tavoitteet

Kirkkomme ulkosuomalaistyön toiminta-ajatuksen määrittämisessä asetetaan tavoitteeksi kristillisen seurakuntayhteyden tuominen kaikkine mahdollisuuksineen ulkosuomalaisen ulottuville. Kristillisten kirkkojen pitkän ihmisoikeuksien suojelemisen perinteen ohella tässä on samalla haluttu toteuttaa luterilaisuuden keskeistä periaatetta: yksilön oikeutta kuulla Jumalan sanaa omalla äidinkielellään ja lähestyä Häntä myös tällä kielellä. Tämän sanoman välittäminen kuitenkin edellyttää omaan kieleen pitäytymistä toimintaa ja riittävää kulttuurisuojausta ulkosuomalaisille vähemmistöille. Tästä syystä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ulkosuomalaistyön päätavoitteissa korostetaan, että jokaiselle ulkomailla asuvalle kirkkomme entiselle tai nykyiselle jäsenelle tulee yksilön persoonallisen kasvun turvaamiseksi taata oikeus ja mahdollisuudet muodostaa suomenkielisiä kristillisiä yhteisöjä ja järjestöjä, ylläpitää suomenkielistä toimintaa sekä vaalia yhteyksiä Suomen luterilaiseen kirkkoon ja suomalaiseseen kristillisyyteen.

Toimintaa ei tule kuitenkaan suunnata yksinomaan oman kansan ja väestöryhmän niinsanotun etnisyyden vaalimiseen. Samanaikaisesti on rinnalle luotava mahdollisuudet muodostaa toimivia yhteyksiä ympäröivään yhteiskuntaan ja siinä vaikuttaviin kirkkoihin. Siksi kirkon ulkosuomalaistyön pääta-

voitteissa myös korostetaan, että jokaiselle ulkomailla asuvalle kirkkomme jäsenelle tulee luoda edellytykset osallistua täysivaltaisena jäsenenä asuinmaassaan tunnustuksensa mukaisesti kirkon elämään ja päätöksentekoon.

Näin esille tuotu kristillisen seurakuntayhteyden toteutuminen kaikkine mahdollisuuksineen ulkosuomalaisten keskuudessa avaa myös uuden näkymän perinteiseen kirkkojen siirtolaistyöhön. Nyt korostetaan kirkkojen yhteistyön ja yhteisvastuullisuuden välttämättömyyttä. Etualalle on nousemassa sellaisten toimintamallien suunnittelu ja toteutus, jotka myös edistävät sekä kirkkojen että siirtolaisryhmien keskinäistä kanssakäymistä ja yhteyspyrkimyksiä.

Ulkosuomalaistyön organisaatio ja toteutus

Kirkon ulkomaanasiain hallintouudistuksen yhteydessä 1974 saatettiin ulkosuomalais- eli diasporatyö kirkon lakisäätöisen ulkomaanasioiden hallinnon piiriin liittämällä toiminnasta vastaava Diasporatyön valiokunta Kirkon ulkomaanasiain toimikunnan yhteyteen. Toimenpide merkitsi mm. sitä, että ulkosuomalaistyö nähtiin nyt Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kansainvälisen toiminnan kiinteänä ja elimellisenä osana. Samalla ulkosuomalaistyö tuli kirkon ulkomaantoiminnan kokonaisvaltaisen johtamisen piiriin.

Käytännössä diasporatyön valiokunta ylläpitää kirkon yhteyksiä ulkosuomalaisiin monin tavoin. Niinpä se kouluttaa ja välittää kirkon työntekijöitä siirtolaistyöhön ulkomaille ja tukee taloudellisesti ulkosuomalaisten kirkollista järjestäytymistä ja toimintaa. Valiokunta myös informoi vastaanottajamaiden kirkkoja lähtömaan kirkon siirtolaistyön tavoitteista, kehityksestä ja ratkaisuista, seuraa kansainvälisen muuttoliikkeen kehitystä ja vaikutuksia kirkkojen elämään sekä informoi Suomen kirkon seurakuntia kirkkomme siirtolaistyöstä, paluumuutosta ja sen luomista tarpeista. Ulkosuomalaistyön kiinteä kytkey-

tyminen kirkkomme kansainväliseen toimintaan on merkinnyt mm. sitä, että siirtolaistyön suhteita vastaanottavien maiden kirkkoihin on voitu aktiivisesti vakiinnuttaa. Suomen kirkon siirtolaistyön periaatteiden mukaisestihan kirkkomme ei pyri perustamaan alaisuuteensa suomalaisia seurakuntia ulkomaille. Kirkko lähtee sen sijaan siitä, että vastuu suomalaisista maahanmuuttajista kuuluu ensisijaisesti vastaanottajamaiden kirkkoille. Lähtevän maan kirkko toisin sanoen olettaa ainakin periaatteessa, että vastaanottavan maan kirkkojen palvelu yltäisi myös ulkosuomalaisiin maahanmuuttajiin. Vastaanottavien maiden herkistämiseksi vastuuseen ulkosuomalaisista jäsenistä on tarvittu Suomen kirkon taholta niisanottua pitkää saattoa. Tämän seurauksena monet vastaanottavien maiden kirkoista onkin asteittain saatu mukaan siirtolaistyöhön. Mm. Saksan Liittotasavallan evankelisen kirkon ja Suomen kirkon välillä on solmittu sopimus, joka määrittää siirtolaistyön periaatteet ja yhtei-

set vastuualueet. Ruotsin ja Suomen kirkot puolestaan ovat asettaneet yhteistyökomitean, joka lähinnä käsittelee muuttoliikkeen kysymyksiä. Australian luterilaisen kirkon ja Suomen kirkon välillä vallitsee perinteisesti kiinteä yhteistyö. Amerikan luterilaisen kirkon (LCA) sekä siihen kuuluvien Kanadan luterilaisten synodioiden kanssa on niinkään sovitettu siirtolaistyön periaatteista ja toteutuksesta.

Ulkosuomalaisten kirkolliset keskusjärjestöt

Kirkon ulkomaanasiain toimintaan kytkeytyvän ulkosuomalaistyön koordinointi toteutuu kiinteässä yhteistyössä ulkosuomalaisiin kirkollisiin keskusjärjestöihin, joita Suomen kirkko tukee keskusrahaston varoista maksettavin avustuksin. Yhteistoimintarekseen kuuluvista järjestöistä on syytä mainita mm. 1967 perustettu Ruotsin suomenkielisen seurakuntatyön keskus, joka sijaitsee Tukholmassa ja johon jäsenenä kuuluu toista-

Ruotsinsuomalaisten kirkkopäiville Skövdessä 18.-19.10.1980 osallistui 600 henkeä. Kuva kirkkopäivien avajaisista Skövden kulttuuritalolla.

sataa seurakuntapiiriä. Saksan Liittotasavallassa toimii 1972 perustettu suomenkielisen kirkollisen työn keskus, jonka asemapaikkana on Köln. Keskukseen kuuluu jäseninä neljätoista suomenkielistä seurakuntaa. Australiassa toimii seitsemän suomalaisen luterilaisen seurakunnan yhteenliittymä, Australian Suomi-konferenssi Canberrassa. Yhdysvalloissa ja Kanadassa toimii niinkään Suomi-konferenssi maahanmuuttajien kirkollisina etu- ja palvelujärjestöinä. Siirtolaisten kirkolliset keskusjärjestöt hoitavat itse asiassa lukuisia kirkolle kuuluvia tehtäviä. Kokemus on myös osoittanut, että maahanmuuttajien itsensä organisoima ja suurelta osin myös ylläpitämä kirkollinen toiminta luo parhaiten edellytykset myös vastaanottavien maiden kirkkojen luonnollisen vastuun toteutumiseksi. Ulkosuomalaisten kirkollisten keskusjärjestöjen avulla Suomen kirkko on ulkosuomalaistyössään voimakkaasti mukana edesauttamassa maahanmuuttajien kaikinpuolisen järjestäytymisen edistämistä heidän omien organisaatioidensa puitteissa.

Ruotsi

Kirkon siirtolaistyön luonne vaihtelee maasta ja olosuhteista riippuen. Ruotsissa tehtävä suomenkielinen seurakuntatyö on vuosien varrella saavuttanut luonnollisen ja tunnustetun aseman yhtenä kirkon normaaleista työmuodoista. Ruotsissa työskentelee 60 päätoimista kirkon työntekijää maassa asuvaa lähes 460 000 nousevaa suomalaista alkuperää olevaa henkilöä varten. Heidän lisäksi työssä toimii enemmän tai vähemmän aktiivisesti noin 50 suomenkieltä osaavaa ruotsalaista seurakuntatyöntekijää. Työntekijäpulasta kärsivä Ruotsin suomenkielinen seurakuntatyö pyrkii vankasti keskittämään maallikkokoulutukseen. Maallikoita tarvitaan entistä enemmän suomenkielisten seurakuntaryhmien vastuun kantajina. Vuonna 1975 Ruotsissa toteutunut siirtolaisten kunnallinen ja kirkollinen äänioikeus avasi ovet maahanmuuttajien pääsemiselle Ruotsin seu-

rakuntien luottamuselimiin. Kirkkoneuvostoihin ja -valtuustoihin valittujen suomalaisten luottamushenkilöiden kouluttaminen ja perehdyttäminen Ruotsin kirkon hallintoon ja elämään onkin johtanut laajan ja vaativan opinto-ohjelman käynnistymiseen Ruotsin suomenkielisen seurakuntatyön keskuksen toiminnassa. Kuluneina vuosina on Ruotsin suomenkielisessä seurakuntatyössä entistä enemmän jouduttu ottamaan huomioon siirtolaisnuorison tarpeet. Nyt nähdään selvästi, että kirkon työn jatkuvuus lähes sadantuhannen suomalaisen siirtolaisnuoren keskuudessa on vakavasti uhattuna, ellei toimintaa määrätietoisesti ryhdytä kehittämään myös nuorison tarpeita vastaavaksi.

Australia

Australian kirkollisessa työssä korostuu puolestaan suomenkielisen seurakuntatoiminnan yhteisöllisyys. Seurakunnat ovat verrattain pieniä. Niiden jäsenmäärä vaihtelee 150-650 henkilöä. Tämä merkitsee kuitenkin sitä, että seurakunta kykenee hyvin huolehtimaan henkilökohtaisesti jäsenistään. Toiminnalle ominainen säännöllinen yhteydenpito seurakunnan kaikkiin jäseniin merkitsee myös sitä, että seurakuntalaisten tarpeet ovat selvillä sekä vaikeuksiin ja ongelmiin voidaan löytää apua ajallaan. Ominaista Australiankin seurakuntatyölle on, että seurakuntaan kuuluminen ei voi olla harrastus. Se on pikemminkin elämäntehtävä, joka toteutuu monella tavalla yhteiskunnallisenkin palvelutehtävän muodossa. Myös Australiassa toiminta on määrätietoisesti suuntautumassa toisen polven nuoreen maahanmuuttajaväestöön. Seurakunnissa toimii lukuisia kaksikielisiä ryhmiä. Kautta linjan on havaittavissa yhteyksien ja yhteistoiminnan monipuolistuminen niinsanottujen kielisten eli englanninkielisten seurakuntien kanssa.

Kirkon ulkosuomalaistyön yhteyksiä rakennetaan monella tasolla. Kuva kirjoittajan Australian matkalta 1975. Oikealta Australian Suomi-konferenssin pääsihteeri Voitto Pokela, Siirtolais- ja työvoimaministeri Mr Clyde Cameron sekä kirjoittaja.

Saksan Liittotasavalta

Suomenkielistä kirkollista työtä Saksan Liittotasavallan 10 000:n Suomen kansalaisen keskuudessa voisi lähinnä luonnehtia siirtokuntalinjaiseksi, jossa seurakunnallinen aines on voimakkaasti mukana. Suomalaisia seurakuntia Liittotasavallassa toimii 15 paikkakunnalla. Suomalaisia pappeja on alueellisten maakirkkojen palveluksessa kolme. Pohjois-Saksan alueesta ja Berliinin suomenkielisestä työstä huolehtii suomalainen pappi Hannoverista käsin. Etelä-Saksan työstä vastaa Münchenissä asuva pappi sekä Reininmaan ja Keski-Saksan työn hoidosta Kölnissä toimiva pastori. Edellä mainittujen lisäksi työskentelee suomalainen merimiespastori Hampurissa. Suomalaisten papinvirkojen pe-

rustaminen on seurausta kirkkojen yhteistyösopimuksen täytäntöönpanosta. Saksan evankelinen kirkko on varsin määrätietoisesti ryhtynyt luomaan edellytyksiä suomalais-saksalaisen väestön keskuudessa tehtävälle kirkolliselle työlle. Toiminnan vakiintuminen on paljolti myös seurausta Suomenkielisen kirkollisen työn keskusjärjestön (SKTK) pyrkimyksistä.

SKTK:sta on kehittynyt alueellisten ja paikallisten seurakuntien koulutus- ja palveluelin samalla kun se huolehtii kirkkojen eri työalojen keskinäisestä yhteydenpidosta ja yhteistyöstä Saksanmaalla. Suomenkielinen kirkollinen työ Saksan Liittotasavallassa tarjoaa kokoontumispaikan ja yhdessäolon mahdollisuuden pääosalle suomalais-saksa-

laisia yhteisöjä eri puolilla maata. Varsin selvästi toiminnan monipuolisuus ja sille ominainen avoimuus näkyy esimerkiksi Frankfurtissa ja Kölnissä. Molemmilla paikkakunnilla suomalais-saksalainen kanssakäyminen keskittyy suurelta osiltaan juuri seurakuntakeskusten tiloihin. Seurakuntakeskuksissa myös löytää sellaista kanssakäymisen välittömyyttä, johon perinteisen seurakuntatyön vilkkautta puutteeseen totunut saattaa jopa ihastua. Kirkkoraadit järjestävät jumalanpalveluksia, musiikkitilaisuuksia, retkiä, opintotoimintaa, harrastuspiirejä ja pyrkivät siten luomaan mahdollisimman kattavan saksalais-suomalaisen yhteisön tarpeita vastaavan toimintaohjelman. Erityisen tärkeäksi on Liittotasavallassa koettu niinsanotut suomalaiset koulut eli suomenkielisen tukiopetuksen järjestäminen suomalais-saksalaisille lapsille. Suomalaisia kouluja oli 1980 toiminnassa 13 paikkakunnalla.

Iso-Britannia

Suomalais-englantilaisen yhteisön varsinaisen toimija ja yhteisöä viime vuosisadan lopulta koonnut instituutio on Suomen merimieslähetysseura, jonka työ Lontoossa alkoi 1882. Lontoon merimieskirkolta ja Thamesin alajuoksun lukusalista käsin seura työntekijöidensä välityksellä huolehti paitsi suomalaisten merimiesten myös muun suomalaissyntyisen väestön monimuotoisista tarpeista. Kirkollisen siirtokuntatyön vastuu-eliminä lähinnä Suur-Lontoon alueella toimii 1977 perustettu Kirkkotoimikunta. Suomalais-englantilaisen yhteisön henkinen ja hengellinen keskuspaikka on Lontoon merimieskirkko. Kirkolla kokoontuu mm. suuren suosion saanut suomenkielisen opetuksen ja suomalaisen kulttuurin vaalintaan keskittynyt lauantaikoulu. Koulun toimintaan osallistuu satakunta oppilasta.

Suomenkielisen siirtokuntatyön lisääntynyt tarve Englannin suomalaiskeskuksissa johti papin palkkaamiseen 1976. Englannissa työskentelevät suomalaiset papit huolehtivat suomenkielisistä jumalanpalveluksista eri puo-

lilla Englantia noin 6-8 kertaa vuodessa.

Kanada

Kanadassa suomenkielisen kirkollisen työn painopiste on Ontarion osavaltiossa, jossa pääosa 60 000 Kanadan suomalaisesta asuu. Toinen merkittävä suomenkielisen kirkollisen työn alue sijaitsee Vancouverissa Brittiläisessä Kolumbiassa, jonne 1978 uudelleen perustettiin päätoiminen suomalaisen papin virka. Suomalainen luterilainen seurakunta perustettiin Vancouveriin sekin uudelleen 1979. Alueella arvioidaan asuvan 10 000 - 12 000 suomalaissyntyistä henkilöä.

Kanadan suomenkielinen seurakuntatyö palvelee monipuolisesti koko suomalaisyhteisöä. Toiminnan muoto ja laajuus vaihtelevat paikallisen tilanteen mukaisesti. Suurkaupunki-seurakunnista esimerkiksi Toronton luterilainen Agricolan seurakunta on kehittänyt erityisesti diakoniatyötä.

Ontarion muissa suomalaisseurakunnissa näkyy perinteinen suomalaistyön leima, mikä osaltaan johtuu myös siitä, että seurakuntien papisto tulee pääosaltaan Suomesta. Aikaa ja varoja ei Kanadassa säästetä, kun on kysymys kirkon tai pappilan rakentamisesta ja ylläpitämisestä tai ylipäätään vaikeuksiin joutuneiden maanmiesten auttamisesta seurakunnan toimesta. Kansallisen suomenkielisen seurakunnan osuus kansallista yhteisöä ylläpitävänä ja kokoavana instituutiona näkyy Kanadassa varsin selvästi. Tämä merkitsee sitä, että ensimmäisen polven siirtolaisväestö on työssä voimakkaasti edustettuna. Toisen polven kanadansuomalainen väestö osallistuu kuitenkin jo huomattavasti heikommin suomenkieliseen seurakuntatyöhön. Kanadan suomalaistyön ydinkysymyksiä onkin miten pitkälle kansallispohjaista toimintaa voidaan ylläpitää. On kuitenkin todettava, että Kanadan suomalaisten seurakuntien kuuluminen Amerikan luterilaisen kirkon (LCA) Kanadan synodeihin merkitsee myös mahdollisuutta osallistua luterilaisen laajempaankin toimintaan.

Amerikan Yhdysvallat

Suomenkielisen luterilaisuuden ja suomalaisen kristillisyyden perinnettä vaalii Amerikan luterilaisen kirkon yhteyteen (Lutheran Church of America, LCA) kuuluva Suomi-konferenssi, johon nykyisin kuuluu 80 suomenkielistä seurakuntaa ja toista sataa suomenkielentaitoista pappia. Suomi-konferenssi perustettiin 1962 jatkamaan samana vuonna Amerikan luterilaiseen kirkkoon liittyneen jo 1876 perustetun Amerikan suomalaisen kirkkokunnan Suomi-synodin työtä ja perinnettä amerikansuomalaisten keskuudessa. Suomi-konferenssin nykyinen toiminta keskittyy erimuotoisiin kokouksiin ja vuosijuhliin. Konferenssi julkaisee myös kirkollista kalenteria. Amerikansuomalaisen luterilaisuuden mittavimpiin saavutuksiin kuuluu myös Hancockin Suomi-opisto, jota LCA-kirkkokunta yhdessä Suomi-konferenssin kanssa edelleen tukee. Suomi-konferenssilla on myös tärkeä tehtävä Suomen kirkon ja Amerikan luterilaisen kirkon yhteyksien ylläpitäjänä. Amerikansuomalaisia teologeja on toiminut Suomessa luennoitsijoina ja laaja opiskelijavaihto on lisännyt yhteyksiä. Suomen kirkon edustajat, lukuisat kirkon johtohenkilöt ja maallikot ovat vierailleet amerikansuomalaisten keskuudessa. Aikanaan Suomi-synodi nähtiinkin ei vain Suomen kirkon sisarkirkkona vaan lähes hiippakuntana. Yhteyden näkyväksi merkiksi luovutettiin synodin johtajalle Suomen kirkon piispanristi, jota nykyisin kantaa Suomi-konferenssin pitkäaikaisen esimiehen, tri Raymond Wargelinin seuraajaksi 1979 valittu pastori Olof E. Rankinen. Suomen kirkon ulkomaanasiain toimikunnan stipendiaattina on maassamme vuosittain vierailut Suomi-konferenssin nimeämä Amerikan luterilaisen kirkon suomenkielinen pappi. Uusi kirkkojenvälinen yhteistoiminnan alue on avautunut englanninkielisen luterilaisen seurakunnan aloitettua toimintansa Amerikan luterilaisen kirkon taloudellisen tuen turvin Helsingissä. Amerikan luterilainen kirkko on nimittänyt papin International Evangelical Church in Finland

-seurakunnan virkaan sekä huolehtinut myös hänen palkkauksestaan. Seurakunnan perustamiseen liittyvissä järjestelyissä kirkkojen yhteistyö on oleellisesti lisääntynyt.

Yhteyksiä Amerikan luterilaisen kirkon suomenkielisiin seurakuntiin ovat viime vuosina lisänneet Suomen kirkon Yhdysvaltoihin lähettämät papit. Michiganin osavaltion pohjoisosassa työskenteli v. 1977-79 Suomen kirkon pappi kaksikielisessä työssä ja huolehti pääasiassa suomenkielisestä työstä sairaaloissa ja vanhainkodeissa. San Franciscon alueella työskentelee vuoden 1977 alusta Amerikan luterilaisen kirkon Ristin seurakunnan suomenkielisessä työssä Suomen kirkon lähettämä pappi.

Suomen kirkon Yhdysvaltain yhteyksien sekä ulkosuomalaistyön kannalta tärkeimpiin toimintakeskuksiin kuuluvat luonnollisesti New Yorkin kaksi suomalaista luterilaista seurakuntaa, joita hoitaa kirkon ulkomaanasiain toimikunnan virkamääräyksellä niinikään työskentelevä pappi. Seurakunnista toinen, Gloria Dein (Jumalan kunnia) seurakunta sijaitsee Brooklyynissä. Manhattanilla puolestaan toimii New Yorkin suomalainen luterilainen seurakunta. Kun otetaan huomioon, että Suur-New Yorkin alueella New Jersey ja Long Island mukaan lukien arvioidaan asuvan noin 12 000 suomalaissyntyistä, on suomalaisen kaksikielisen papin toiminta perusteltua.

Seurakuntien toiminnan piiriin on varsinkin viime vuosina tullut Suomesta Yhdysvaltoihin vierailevia kirkkomme jäseniä sekä ulkosuomalaisia, jotka määräaikaissopimuksin työskentelevät vientiteollisuuden, kaupan, ulkomaanedustuksen ym. tehtävissä. Niinpä heidän aktiviteettinsa seurauksena suomenkielinen kirkollinen työ on huomattavasti vilkastunut mm. New Yorkin, Los Angelesin sekä Washingtonin suomenkielisissä seurakunnissa.

Toiseksi merkittävimmäksi suomenkielisen kirkollisen työn palvelusektoriksi Yhdysval-

loissa on muodostumassa ikääntyneen amerikkansuomalaisväestön, sielunhoito. Tällä hetkellä arvoidaan noin 30 000 amerikan- ja kanadansuomalaisen viettävän eläke- ja lomapäiviään Floridassa enemmän tai vähemmän pysyvästi ympäri vuoden. Riippuu tietysti täysin Amerikan luterilaisen kirkon kannasta, tarvitaanko tällä suunnalla Suomen kirkon ulkomaantyön palveluita. Mikäli kirkkokunta kuitenkin pitää tarpeellisenä papin kutsuamista Suomesta Floridan eläkeläisten parissa tehtävään työhön, pyrkii kirkkomme tämän toivomuksen toteuttamaan.

Kirkolliset järjestöt

Ulkosuomalaiskentän kirkollisista toimijoista Suomessa ja virallisen kirkon työtä täydentävistä järjestöistä on lisäksi mainittava Suomen Merimieslähetykseura sekä Suomen Lähetykseura.

Suomen Merimieslähetykseuran työ on niissä maissa, joissa seura ylläpitää toimintaa, vahvasti ankkuroitunut myös suomalaisten siirtokuntien elämään. Seuralla on toimintakeskuksia eli merimieskirkkoja tällä hetkellä Englannissa (Lontoo), Saksan Liittotasavallassa (Hampuri), Alankomaissa (Rotterdam), Belgiassa (Amsterdam), Puolassa (Gdansk), Ranskassa (Rouen), Italiassa (Savona) sekä Argentiinassa (Buenos Aires). Sääntöjensä mukaan Merimieslähetykseura voi tarpeen mukaan ja mikäli varoja on, tehdä ja tukea kristillistä ja sosiaalista työtä myös muitten ulkomailla olevien suomalaisten keskuudessa. Joskin merimieslähetyksen kehittämisessä on määräävänä tekijänä aina ollut Suomen kauppalaivaston liikenne ja merenkulkijain

tarpeet, voidaan Suomen Merimieslähetykseuran todeta toimineen useissa siirtolaisia vastaan ottavissa maissa suomalaisen kirkollisen työn käynnistäjänä ja ylläpitäjänä.

Myös Suomen Lähetykseuran ulkomaisissa työyhteyksissä on joissakin muodoissa harjoitettu toimintaa ulkosuomalaisten keskuudessa. Suomen Lähetykseura on mm. Israelissa huolehtinut siellä vierailevista ja oleskelevista lukuisista suomalaisista. Merkittävää on myös ollut seuran osuus mm. Itä- ja Etelä-Afrikan suomalaistyön järjestelyihin liittyvissä kysymyksissä. Uusimpana tulokkaana ulkosuomalaistyön sektorilla on lisäksi mainittava Suomen Ev.lut. Kansanlähetykseura, jonka työ on suuntautunut mm. ruotsinsuomalaisten keskuuteen. Järjestö tekee myös jonkin verran evankelioivaa työtä Saksan Liittotasavallassa asuvien turkkilaisten siirtotyöläisten parissa.

Uusinta kirkon ulkosuomalaistyön muotoa edustaa toiminta ulkomaisissa turistikeskuksissa lomailevien suomalaisten matkailijoiden parissa eli turistityö. Tunnettuahan on, että esimerkiksi Kanarian saarilla vierailee vuosittain n. 100 000 suomalaista matkailijaa eli Tampereen kokoisen kaupungin asukasmäärä. Vuonna 1978 kirkon ulkomaanasiain toimikunta otti virallisemmin vastuuta kirkkomme ulkomailla lomailevien jäsenten keskuudessa suoritettavasta työstä lähettämällä turistipapin Kanarian saarille. Toiminnasta saadut tähänastiset myönteiset kokemukset turistien ja siirtolaisten innostuminen asiaan ovat sittemmin johtaneet toimenpiteisiin turistipapin viran vakinaistamiseksi ympärivuotiselle pohjalle.

SUMMARY

As emigration from Finland has expanded, the Evangelical Lutheran Church of Finland has rapidly increased the number of its representatives serving in the countries where Finnish emigrants have settled for the most part. Now representing the Church in various capacities abroad, in Sweden, Australia, Canada and the Federal Republic of Germany, there are about a hundred workers: ministers, teachers, deacons and youth counsellors.

The idea underlying the work of the Church among Finns resident abroad is to bring the Christian Community, with all its opportunities, within the reach of Finnish emigrants.

The practical administration of this work is the responsibility of the Department of Migration of the Church of Finland Office for Foreign Affairs, located in Helsinki. The office trains workers and dispatches them abroad, and it also gives economic support to the organization and maintenance of ecclesiastical activities among Finnish emigrants. Further, the Department of Migration transmits information to the churches in the countries receiving the emigrants about the objectives, development and results of the work done for emigrants by the church in their native country; follows the development of international migratory movements and their effects on church life; and informs the congregations composing the Church of Finland about the work being done abroad, the return home of emigrants and needs arising from their repatriation. In line with the principles of the Church of Finland in the conduct of emigrant affairs, it does not seek to establish Finnish congregations under its jurisdiction abroad. The policy of the Church of Finland is that it is primarily up to the churches in the countries on the receiving end to assume responsibility for the spiritual welfare of Finnish emigrants. Making the churches abroad more sensitive to their responsibility over their emigrant Finnish members has required of the Church of Finland so-called prolonged guardianship. Arrangements involved in work among the emigrants have meant in practice the development of the forms of collaboration between churches on many levels. Between, for instance, the Evangelical Church of the Federal Republic of Germany and the Church of Finland, an agreement

has been made that defines the respective areas of responsibility in the work among emigrants. The Churches of Finland and Sweden, again, have set up a collaborative committee, which deals in the main with migratory questions. Between the Lutheran Church of Australia and the Church of Finland, close collaboration is a tradition. Agreement on the principles and performance of work among emigrants has also been reached with the Lutheran Church of America (LCA) and the Lutheran synod in Canada belonging to it. The Church of Finland is also in close collaboration with Finnish ecclesiastical central and service organizations, which it supports with funds drawn out of the central treasury. Among the organizations with the Finnish Church abroad, noteworthy is the National Association of Church Work for Finnish Migrants in Sweden, which was founded in 1967, maintains its headquarters in Stockholm and has a membership including over a hundred parishes. In the Federal Republic of Germany, there was founded in 1978, in the city of Cologne, a Center of Church Work in the Finnish Language. In Australia, seven Finnish Lutheran congregations have joined forces to form the Suomi Conference of Australia, based in Canberra. In the United States and Canada, too, there is a Suomi Conference to coordinate the activities of Finnish-language Lutheran congregations in those countries. The central ecclesiastical organizations of the Finnish emigrants perform many tasks belonging to the Church.

In addition to the official emigrant program of the Church, the Finnish Seamen's Mission Society and the Finnish Missionary Society participate in the work among emigrant Finns. The center of the Seamen's Missionary Society abroad are located in London, Hamburg, Rotterdam, Amsterdam, Gdansk, Rouen, Savona and Buenos Aires. The Finnish Missionary Society has also done what it could in different parts of the world in the sphere of Finnish church work.

The newest form of work in the foreign field undertaken by the Church is carried on among vacationing Finns in tourist centers abroad. Since 1978, a "tourist minister" has been in the service of the Church of Finland Office for Foreign Affairs, with the Canary Islands as his main "parish".

Olavi Lähteenmäki

DOMINIKAANISEN TASAVALLAN SUOMALAINEN VILJAVAKKA

Fil.lis. Olavi Lähteenmäki on tutkimuksissaan perehtynyt suomalaisten Latinalaiseen Amerikkaan suuntautuneeseen siirtolaisuuteen. Vuosina 1972-73 hän teki tutkimusmatkan Argentiinan, Brasilian ja Paraguayn suomalaissiirtokuntiin. Vuonna 1975 valmistuneen lisensiaattityönsä hän on kirjoittanut Argentiinan Misionesiin perustetun Golornia Finlandesin historiasta. Hän on kirjoittanut myös 20.1.1979 50-vuotisjuhliansa viettäneen Penedon historiikin, joka on julkaistu portugaliiksi Brasiliassa ja suomeksi Siirtolaisuus—Migration 1/1979.

Etsiessään meritietä Intiaan Kristoffer Kolumbus löysi joulukuussa 1492 Karibianmerestä saaren, joka sai nimekseen Hispaniola ja joka nykyisin tunnetaan Haitin nimellä. Tälle saarelle, Santo Domingo, syntyi ensimmäinen pysyvä eurooppalaisasutus uudessa maailmassa ja samalla ponnahduslauta suuriin valloituksiin. Satoja vuosia myöhemmin pieni tropiikkikuumeeseen saanut suomalaisryhmä löysi tämän sittemmin nukahuttaneen saaren etsiessään itselleen ihanteellista asuinsijaa, jossa elää luontoäidin rannoilla. Maailmanlaajuisen talouspulan alkamisvuotena, vuonna 1929, jolloin suomalainen Penedon siirtokunta perustettiin Brasiliaan ja Paraguayn Alborada sai suomalaista verenvahvistusta, syntyi Haitin saarelle Dominikaaniseen tasavaltaan suomalainen maanviljelyssiirtokunta Viljavakka. Käytyään kolmen vuotta ankaraa olemassaolon taistelua se hajosi ja sen vaiheet vaipuivat lähes täydelliseen unohdukseen.

Unelma palmusta ja paratiisista

Tuskin koskaan aikaisemmin tai myöhemmin Suomen tähänastisessa historiassa unelma aurinkoisesta etelän paratiisista on elänyt niin voimakkaana kuin 1920-luvun loppupuolella. Samaan aikaan kun koko maassa palvottiin "omaa tupaa ja perunamaata", kypsyi eräiden idealistien aivoissa rohkeita suunnitelmia uudesta elämästä palmupuun alla, kaukana Pohjolan hyisiltä rannoilta.

Yhteinen piirre eri tahoilla ilmeneville unelmille ja suunnitelmille oli ihanteellinen pyrkimys terveeseen ja täysipainoiseen elämään, jonka välttämättömänä edellytyksenä nähtiin ikuinen kesä ja ympärivuotinen kasviraivinto. Koska Suomi ei pohjoisena maana voinut täyttää kumpaakaan näistä ehdoista, johdonmukaisena seurauksena oli katseiden kääntyminen etelän eksoottisiin kesämaihin.

Koko ihanteellisen etelä-liikkeen keskeiseksi vaikuttajaksi tuli profeettallinen puutarha-arkkitehti Toivo Uuskallio Antreasta. Kirjoituksillaan, puheillaan ja karismaattisella esiintymisellään hän herätti ympäri Suomea innostusta vegetarismia ja etelään perustettavaa suomalaista siirtokuntaparatiisia kohtaan. Vuoden 1929 alussa Uuskallion innoittuneet näyt johtivatkin Penedo-nimisen suomalaisiirtolan perustamiseen eteläiseen Brasiliaan.

Penedon synty ei kuitenkaan jäänyt ainoaksi seuraukseksi Uuskallion esiin loihtimasta tropiikin taiasta. Jo vuonna 1928 oli hänen ideoidensa laukaisemana alkanut todellinen suomalaisten kilpajuoksu maailman eksoottisille siirtokuntamarkkinoille. Lähes samanaikaisesti syntyivät suomalaiset siirtokunnat Dominikaaniseen tasavaltaan ja Paraguayhin. Vaikka Paraguayn Alboradassa oli ollut muutamia suomalaisia jo tätä aikaisemmin, vasta nyt sinne syntyi varsinainen kiinteä suomalaiskylä. Dominikaaninen tasavalta taas oli suomalaiselle siirtolaisuudelle täysin neitseellistä aluetta, ja sen naapurisaarelle Kuubaan vuosisadan alussa perustettu "Ponnistus"-siirtokuntakin oli kärsinyt jo parisenkymmentä vuotta aikaisemmin haaksirikon.

Syntysanojen lausuja Arthur Sonni

On todennäköistä, että Dominikaanisen tasavallan siirtokuntahankkeen käynnisti alunperin uuskalliolaisten ajatusten pohjalta viipurilainen agronomi ja metsänhoitaja Arthur Gustaf Sonni (alkuaan Sonny). Hän oli syntynyt Viipurissa 1877 kaupungin saksalaisen seurakunnan rovastin poikana, ja juuri Saksasta hän oli onnistunut saamaan käsiinsä julkaisun, jossa kerrottiin Dominikaanisen tasavallan eurooppalaisille siirtolaisille tarjoamista erinomaisista eduista. Samalla Suomessa kiinnittyi huomio yleisemminkin Länsi-Intian saaristoon, joka suomalaisten eksoottisia siirtokuntakaavailuja ajatellen alkoi tuntua lupaavalta ja houkuttevalta.

Viimeistään vuonna 1928 Länsi-Intian tarjoamista mahdollisuuksista keskusteltiin Suomen vegetariaanisen seuran ja tamperealaisen Akseli Skutnabbin perustaman vapaa-kirkollisen liikkeen piirissä. Vaikka Skutnabb ei itse innostunut siirtokuntahankkeesta ja hän ennätti kuolla ennen sen toteuttamista, hänen nimeään kantavasta skutnabbilaisuudesta tuli yhteinen nimittäjä uudelle siirtokuntayritykselle. Liikkeen piirissä korostettiin kristittyjen universaalista veljeyttä ja maailmanrauhaa, ja lisäksi skutnabbilaiset olivat kokeilleet ihanteellista yhteiselämää omistamallaan maatilalla Suomessa.

Skutnabbilaisien sisärenkaaseen kuului joka tapauksessa siirtokunnan syntysanojen lausuja agronomi Sonni ja hänen lisäksi vaasalainen liikemies ja matkasaarnaaja Oskari Jalkio, joka alusta alkaen osallistui innolla siirtokuntakaavailuihin. Siirtokuntahankkeen ja skutnabbilaisuuden läheisestä yhteydestä on todisteena myös se, että Akseli Skutnabbin kuoleman jälkeen hänen leskensä ja lapsensa siirtyivät silloin jo perustettuun siirtokuntaan. Skutnabbin läheinen ystävä ja työtoveri Oskari Jalkio nousikin pian siirtokunnan käytännön toteuttamisessa avainasemaan, hänen tarjoutuessaan suorittamaan tiedusteluretken Länsi-Intian saaristoon. Vegetaristisessa innossaan Jalkio ei missään tapauksessa voinut hyväksyä rokotusta. Puhdasveristä vegetaristia Toivo Uuskalliota, jolta hän oli saanut paljon vaikutteita, Jalkio piti suoranaisena petturina, koska Uuskallio oli tiukan paikan tullen valmis hyväksymään maalliseen paratiisiin pääsyn hintana jopa rokotuksen, maailman kamottavan "hirmuvaltiaan".

Tiedusteluretki "mahdollisuuksien luvattuun maahan"

Joulukuun alussa 1928 Oskari Jalkio matkusti Suomesta kohti Länsi-Intian saaria mukaan 18-vuotias poikansa ja tämän lyseotoveri. Tiedusteluryhmän kulujen peittämi-

seksi ja mahdollisesti myös maan hankintaa varten oli ennen matkaa kerätty varoje vegetaristien ja skutnabbilaisten keskuudesta. Retken rahoittajien joukossa idean keksijällä Arthur Sonnilla oli ilmeisesti keskeinen osuus, minkä teki mahdolliseksi hänen huomattava varallisuutensa.

Vaikka Dominikaaninen tasavalta oli alunperin tiedusteluretken pääkohde, Jalkion matka ei suuntautunut suoraan Haitin saarelle. Koska matka oli pitkä ja kustannukset korkeat, retkikunnan tehtävänä oli yksin tein tunnustella mahdollisuuksia myös Kuubassa ja Jamaikalla. Kuuban tarjoamat mahdollisuuden Jalkio totesi kuitenkin oitis vähäisiksi, ja pettymyksen tuotti myös Jamaika, jota

Dominikaanisen tasavallan pääkaupungissa Santo Domingossa vastatuuli kääntyi kuin taikaiskusta myötäiseksi. Jo muutamia vuosia aikaisemmin tasavallan presidentti Horacio Vásquez oli ryhtynyt harjoittamaan aktiivista siirtolaispolitiikkaa. Tavoitteena oli houkutella siirtolaisia etenkin Euroopasta uhanalaiseksi koetulle Haitin tasavallan läheiselle raja-alueelle. Jalkion saapuessa Santo Domingoon raja-alueiden asuttaminen eurooppalaisilla siirtolaisilla oli päässyt täyteen vauhtiin, ja edellytykset nopeaan ratkaisuun olivat näin olemassa.

Jalkion oman raportin mukaan maanviljelysministeriön siirtolaisosaston päällikkö oli jo kymmenen minuutin keskustelun jälkeen

Vuonna 1929 perustettiin suomalainen siirtokunta Viljavakka Villa Vásqueziin Dominikaaniseen tasavaltaan trooppiselle Haitin saarelle. Suomalainen riisinviljelysiirtola sijaitsi Yaque del Norte-joen varrella noin 30 km Monte Cristin satamakaupungista lähelle Haitin rajaa.

Jalkio itse näyttää pitäneen etukäteen vielä Dominikaanista tasavaltaakin edullisempänä vaihtoehtona.

valmis tarjoamaan suomalaisille mahdollisuutta asettua tasavaltaan, valtion omistamille maille. Tarjottu alue sijaitsi saaren pohjois-

osassa, lähellä Haitin rajaa ja Monte Cristin rannikkokaupunkia. Jotta suomalainen tiedustelija voisi omin silmin vakuuttautua tilaisuuden edullisuudesta, siirtolaisosaston päällikkö matkusti itse Jalkion oppaaksi pohjoiseen. Matkan ilmeisenä pääkohteena oli hallitsevan presidentin mukaan nimensä saanut Villa Vásquezin siirtola.

Ystävällinen vastaanotto ja halki Dominikaanisen tasavallan suoritettu matka ja matkan varrella näkyvät tie- ja kanavointityöt tekivät Jalkioon suuren vaikutuksen. Hän varmistui nopeasti siitä, että Sonnin käsiinsä saaman julkaisun ehdot pitivät ainakin pääpiirteittäin paikkansa. Jokaiselle maahan tulevalle täysi-ikäiselle miehelle luvattiin välittömästi käyttöön 1,5-3 ha hyvää keinokasteltua maata, joka myöhemmin oli mahdollista lunastaa alle kymmenessä vuodessa kokonaan omaksi. Aputyövoimaa viljelyksille olisi palkkavissa edullisesti, ja valtion asiantuntija auttaisi työn suunnittelussa. Valtio vuokraisi uudisasukkaille myös tarvittavat traktorit, puimakoneet ja muut välttämättömät välineet. Kaiken kukkuraksi siirtolaisia odotaisi valmiit yksinkertaiset, mutta vastarakennetut asunnot, jotka tasoltaan olisivat huomattavasti paikallista vaatimustasoa korkeammat.

Ilmeisesti jo matkan aikana Jalkio oli myyty mies ja valmis tekemään jonkinlaisen sopimuksen välittömästi. Ikään kuin sopimuksen vakuudeksi hänen seurassaan tiedusteluretkelle matkustaneet nuorukaiset jäivät heti siirtokuntaan keräämään kokemuksia ja odottamaan muiden suomalaisten tuloa. Tyytyväisenä ja innostuneena Jalkio itse matkusti takaisin Suomeen.

Jo matkaltaan Jalkio lähetti vegetaristien Terveys-lehdessä julkaistavaksi matkan tuloksista raportin, jossa hän toi esiin uskonsa Dominikaanisen tasavallan miltei rajattomiin tulevaisuudenmahdollisuuksiin. "Näillä riveillä olen vain halunnut tiedottaa aateystä-

ville ja tropiikkiin kaipaaville, että olen löytänyt avoimen, vapaan ja hedelmällisen maan, kaikkien mahdollisuuksien luvattua maan. Uskon Herran johtaneen askeleeni ja iloitsen, jos näkemäni voivat koituisivat avuksi ja hyödyksi niin monelle kansalaiselleni kuin mahdollista."

Tropiikkikuumeen saanutta "vakavaa valioväkeä"

Palattuaan neljä kuukautta kestäneeltä matkaltaan Jalkio joutui luonnollisesti vastaamaan moniin siirtokuntaa koskeviin kyselyihin ja myös suorittamaan uudisasukkaiksi pyrkivien valintaa. Jokaiselta mukaan yrittävältä vaadittiin varmoja takeita raittiudesta ja hyvästä käytöksestä, matkarahat ja n. 20 000 markkaa pääomaa maan ostoa ym. varten. Ideana oli saada siirtokunnan kantajoukoksi "parasta valioväkeä vakavia kansalaisia", jotta siirtokunnan perustus saataisiin mahdollisimman lujaksi ja kestäväksi. Vegetarismia tai vegetarismiin siirtymistä pidettiin niin ikään suurena avuna, mutta ei kuitenkaan täysin välttämättömänä ehtona valittujen joukkoon pääsulle.

Jalkion nimenomaisen selvennyksen mukaan tarkoitus ei ollut perustaa "mitään yhteistä kommunistista yhteiskuntaa, vaan kukin hankkii itselleen oman konnun, jota hän hoitaa parhaansa mukaan avustuen hyvänä naapurina, mikäli mahdollista, muita siirtokunnan jäseniä". Koska siirtokunnan espanjankielinen nimi Villa Vásquez ainakin aluksi sopi huonosti suomalaisen suuhun, Jalkion aloitteesta otettiin käyttöön alkuperäistä nimeä äänteellisesti suuresti muistuttava nimitys Viljavakka (esiintyy useimmiten muodossa Vilja Vakka). Ainakin keksijä itse oli oivallukseensa erinomaisen tyytyväinen; nimi oli kuin omiaan herättämään mieluisia mielikuvia yltäkylläisestä vauraudesta ja kotoisesta turvallisuudesta.

Jo kesäkuun alussa 1929 ensimmäinen n. 15-henkinen suomalaisryhmä matkusti kohti eksoottista Haitin saarta. Jalkio itse jäi toistaiseksi Suomeen opastamaan matkalle yhä uusia pieniä siirtolaisryhmiä. Vasta syksyllä 1932 hän matkusti itse perheineen viimeiseksi jääneen suomalaisryhmän mukana uuteen siirtokuntaan.

Vuosina 1929-1932 lähti Suomesta Keski-Amerikkaan siirtolaisilastojen mukaan kaikkiaan 86 suomalaista. Eri lähteitä vertailemalla on pääteltävissä, että koko tämä joukko – ehkä muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta – siirtyi Viljavakan suomalaisiirtolaan Dominikaaniseen tasavaltaan. Siirtokunnan perustamisvuotena 1929 lähtijöitä oli 38, seuraavana vuonna 27 ja vuonna 1931 enää 21. Tämän jälkeen ei Viljavakkaan eikä koko Keski-Amerikkaan lähtenyt tilastojen mukaan siirtolaiseksi enää yhtään suomalaista.

Siirtolaisten kokonaismäärästä (86) oli naisia 32 ja miehiä 54. Kaupungeista lähtijöitä oli 31 ja maaseudulta 55. Eniten "santodominogolaisia" oli Viipurista ja sen ympäristöstä (36) sekä Vaasasta ja Vaasan seuduilta (31). Viipurin erikoisasemaan oli epäilemättä vaikuttamassa siirtokunnan isä Arthur Sonni ja Vaasan vastaavasti sen puuhämies Oskari Jalkio.

Sosiaaliselta rekenteeltään Dominikaaniseen tasavaltaan lähtenyttä suomalaisjoukkoa voi luonnehtia selväpiirteisen keskiluokkaiseksi. Tähän oli vaikuttamassa jo valinnan kriteerinä pidetty varallisuus ja yleensä siirtolaisten valintamenetelmä. Lähtijöiden joukon vähäisyyteen verrattuna ammattinimikkeiden määrä oli varsin suuri. Huomio kiinnittyy kuitenkin siihen, että ehkä vain noin vajaa neljäsosalla uudisasukkaista oli kaikesta päättäen ennestään kokemusta maanviljelyksestä. Näin suurimmalla osalla oli edessään sopeutuminen täysin Suomen oloista poikkeavaan fyysiseen ja kulttuurilliseen ym-

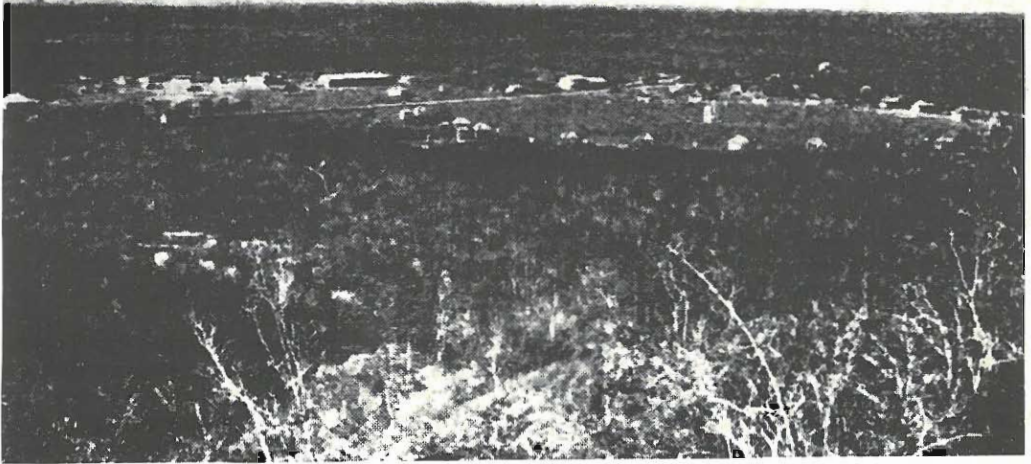
päristöön ja vielä lisäksi totuttelemisen yli-päänsä uuteen ammattiin.

Tutkittaessa siirtolaisryhmää tarkemmin on havaittavissa, että sille oli ominaista eräänlainen kaksikerroksisuus. Ryhmän ytimen muodostivat muutamat perheet, jotka olivat olleet alusta alkaen kehittelemässä siirtokunta ajatusta ja sisäistäneet sen tavoitteet. Toiseksi ydinperheisiin oli liittynyt naimattomia nuorukaisia ja nuoria miehiä, jotka useissa tapauksissa olivat sukulaisuus- tai perhetut-tavasuhteessa jonkin ydinperheen jäseniin.

Kaikkien uudisasukkaiksi lähteneiden motiivitaustaa näyttää selvimmin leimaavan tropiikkikuume, jonka synnyssä Suomesta poistytöntyvillä tekijöillä oli olennaisesti vähäisempi osuus kuin uuden eksoottisen maan vetovoimalla ja houkutuksella. Useimpiin lähtijöihin jo pelkkä tropiikki-sana näyttää vaikuttaneen taianomaisesti. Se herätti pilvilineariteettia ikuisesta kesästä, huojuvista palmupuista, kukista ja hedelmistä, täydellisestä terveydestä, onnesta, rikastumisesta, hymyilevän helpeestä ja kiireettömästä elämästä, suuresta seikkailusta.

Kaktuksien ja piikkipiiden hevosenkenkä

Lähes kuukauden kestävän matkan Viljavakkaan pienet suomalaisryhmät tekivät aluksi käyttäen ranskalaista laivalinjaa, jonka lähtösatama Euroopassa oli Bordeaux. Pian havaittiin kuitenkin Hampurista alkava Norddeutscher Lloydin linja edullisemmaksi etenkin suurten matkatavaramäärien kuljettamisen kannalta. Maihinnoususatama Dominikaanisessa tasavallassa oli kaikille Monte Cristi saaren pohjoisrannikolla. Täältä matkaa perille siirtokuntaan oli enää vain vajaa 30 kilometriä, jotka kuljettiin autolla. Rannikolta tie nousi aluksi vuoristoon, mutta laskeutui sitten matalahkojen vuorenharjanteiden ympäröimään Villa Vázquezin laaksoon.

Näkymä Villa Vásquezin maanviljelyssiirtolaan ympäröivältä vuorenharjanteelta katsottuna. Oikealla hevoskenkään rakennettu suomalaiskylä Viljavakka.

Huolimatta siitä, että Jalkio oli etukäteen varoittanut odottamasta liikoja uuden kotiseudun luonnonkauneudelta, Villa Vásquezin alastomat maisemat vaikuttivat useimpiin šokin tavoin. Ihanat tropiikkiunelmat särkyivät yhdellä iskulla; paikka ei vaikuttanut vähimmässäkään määrässä paratiisilta, vaan kuivalta kaktuksia ja "piikkipuita" kasvavalla erämaalta. Etelän eksoottisten hedelmien sijasta tyrmistyneiden tulijoiden nenien alle

työnnettiin voimakkaasti valkosipulilta lemuavat kupit ruskeita papuja ja riisiä.

Vähitellen suomalaisille alkoi selvitä myös se, etteivät he itse asiassa muodostaneet mitään omaa suomalaista siirtokuntaa. Dominicanisen tasavallan hallituksen nimenomaisena tarkoituksena oli suorastaan estää puhtaasti kansallisten siirtokuntien muodostuminen; jo ennen suomalaisten tuloa Villa

Sateiden ja tulvan aikaan muutoin peräti kuiva suomalaissiirtokunta saattoi näyttää tällaiselta. Juuri tulvia ajatellen valtion rakennuttamat palmukattoiset asunnot oli rakennettu korkeahkojen puupilarien varaan.

Vásqueziin oli asettunut yli 50 perheen uudisasukasryhmä, johon kuului mm. santodomingolaisia, espanjalaisia, portugalilaisia ja saksalaisia. Suomalaiset joutuivat näin sopeutumaan vain yhtenä kansallisena elementtinä jo toimivaan monikansalliseen siirtokuntaan kaikkine sen etuineen ja haittoineen. Siirtokuntaa johtivat ja valvoivat Dominikaanisen tasavallan virkamiehet, eikä suomalais-

vat odottamassa valtion rakennuttamat asunnot, jotka oli ryhmitelty paljaan kentän ympärille hevosenkengän muotoon. Itse asiassa suomalainen siirtola Viljavakka tulikin konkreettisesti merkitsemään juuri tätä Villa Vásquezin siirtokunnan pientä osaa.

Katkeraa riisiä

Dominikaanisen tasavallan hallituksen suun-

Eurooppalaisen mittapuun mukaan suomalaisia siirtokunnassa odottavat asunnot olivat lähinnä hökkeleitä. Kuitenkin ne huomattavasti ylittivät paikallisen väestön asuntojen tason; niissä maalattia oli täysin normaali. Kuvassa siirtokunnan isän Arthur Sonnin siisti asunto.

sille jäänyt mitään varsinaista itsehallintoa. Eräänlainen suomalaisten epävirallinen johtaja oli kuitenkin jo laajan asiantuntemuksensa ja kielitaitonsa takia Arthur Sonni, joka toimi myös yhteyshenkilönä viranomaisien ja suomalaisten uudisasukkaiden välillä. Siirtokunnan kansainvälinen luonne oli tosin tiedossa etukäteen, mutta siihen ei näy kiinnitetyn Suomesta lähtiessä minkäänlaista huomiota.

Kaiken kaikkiaan ne lupaukset, jotka Jalkio oli tiedustelumatkallaan saanut, tulivat pääpiirtein täytetyiksi. Niinpä suomalaisia oli-

nitelmien mukaan Villa Vásquez oli perustettu vartavasten riisinviljelykoloniaksi, minkä oli tehnyt mahdolliseksi lähellä virtaavan Yaque del Norte-joen kanavoiminen. Oli näin päivänsevä, että myös siirtokuntaan saapuneiden suomalaisten oli viivyttelemättä ryhdyttävä riisinviljelyyn. Sen varaan oli suunniteltu koko siirtokunnan tulevaisuus, ja riisistä riippui myös Viljavakan rikkaus.

Vastoin suomalaisten piirissä vallinnutta yleistä käsitystä trooppinen maanviljelys osoittautui kuitenkin alusta pitäen ankaraksi työkse, jonka pelkkä ajatteleminenkin lannis-

Koko siirtokunnan tulevaisuus oli suunniteltu riisin varaan, jota kuvassa puidaan valtion uudisviljelijöiden käyttöön vuokraamalla koneella. Riisin hinnan jyrkkä aleneminen saattoi pian koko siirtokunnan perustukset järkkymään.

ti sisun monelta suomalaiselta. Unelmat helposta elämästä, työn johtamisesta hellepuvussa valkoisen ratsun selästä, eivät toteutuneet. Moiseen kenenkään suomalaisen pääoma ei todellisuudessa riittänyt. Työ riisipeltojen paahlavassa kuumuudessa oli uuvuttavaa, ja myös paikallisen apu-työvoiman johtaminen edellytti tiukkaa valvontaa.

Aluksi riisinviljely näytti kaikesta huolimatta käynnistyvän ilman ylivoimaista kitkaa, ilmeisesti siirtokunnan asiantuntijoiden neuvojen ja paikallisen väestön työn hallinnan ansiosta. Loppuvuodesta 1929 alkaneen yleismaailmallisen talouspulan kiroukset ulottuivat kuitenkin pian myös Yhdysvaltojen "takapihalla" sijaitsevalle Haitin saarelle.

Vaikka auto ei suinkaan ollut Viljavakassa tuntematon ilmestys, tavallisin ja kätevin kulkuväline oli ihmisen hyvä ystävä hevonen. Hevosen selässä tehtiin normaalisti matkat myös asuntoalueelta n. 5 km:n päässä sijaitseville riisipelloille.

Samanaikaisesti kun sadot huononivat, riisin hinta kääntyi jyrkkään laskuun, ja koko Villa Vásquezin siirtokunta joutui maan muiden vastaperustettujen siirtokuntien mukana suuriin vaikeuksiin. Kriisiä oli vielä syventämässä Dominikaanisen tasavallan sisäiset poliittiset ja taloudelliset vaikeudet, jotka 1930 johtivat voimakkaan diktaattorihahmon Rafael Lednidas Trujillo Molinan valtaannousuun.

Vaikeuksien noidankehän syövereihin suomalaiset imaisi erityisesti heidän velkaantumisensa seudun vaikutusvaltaiselle saksalais-

juutalaiselle kauppiaille. Uudesta sadosta saatu tulo meni heti vanhojen velkojen maksumuutoksiin, ja jatkuvasti kiristynyt velkakierre sitoi uudisasukkaat entistä tiukemmin velkojansa ja tämän tarjoamiin hintoihin. Vaikka siirtokuntaa oli suunniteltu terveelle osuustoiminnalliselle pohjalle, käytännössä ilmeni epäkohtia ja väärinkäytöksiä, ja rahattomat viljelijät joutuivat lähes maaorjan asemaan.

Pahan pettymyksen suomalaiset kokivat myös seudun terveellisyyden suhteen - olihan moni uudisasukas lähtenyt kotimaasta juuri täydellistä terveyttä etsimään. Veden-

Vuoden 1930 vallankaappauksen jälkeen Dominikaanisen tasavallan uusi presidentti Rafael Lednidas Trujillo Molina vieraili useampaan otteeseen suomalaisten keskuudessa. Vaikka tämä vuosisatamme rautaisimpiin diktaattoreihin kuuluva caudillo oli niin pelätty, ettei hänen nimeäänkään uskallettu lausua, hänellä tuntui olleen asiantuntijan lempeä silmä suomalaiselle naiskauneudelle.

peittämät pellot, jotka kasvattivat riisin, kasvattivat myös rehottavat rikkaruohot ja verenhimoisten moskiittojen sankat parvet, jotka levittäytyivät pelloilta n. 5 kilometrin päässä sijaitsevalle asuntoalueelle ja kylvivät puistattavaa malarialla. Malarialta ei lopulta välttynyt yksikään suomalainen, ja malarian lisäksi iski lähes jokaiseen suomalaiseen saastuneen veden aiheuttama punatauti, dysenteria.

Paratiisiksi aiotun kesämaan vitsauksiin kuuluivat edelleen syvälle jalkoihin kaivautuvat hietakirput, myrkylliset - joskaan ei tappavat - skorpioonit ja nuorten miesten nopeasti saamat veneeriset taudit, jotka kantaväestön keskuudessa olivat kaikkialla tuttuja "perhetauteja". Koska vitsauksiin ei ollut osattu varautua, tautien hoitaminen jäi usein joko kokonaan suorittamatta tai puolittiehen, mikä aiheutti niiden jatkuvaa uusiutumista ja hankalia jälkitauteja.

Jalkion Suomessa vastaanottamista raittiuden ja kunnollisuuden vakuutuksista huolimatta ilmeni lisäksi varsin pian, että "valiojoukkoon" oli päässyt pujahtamaan suhteellisen runsaasti henkilöitä, joilla ei ollut sen paremmin haluja kuin kykyjä sitkeyttä vaativaan uudisviljelijän työhön. Tälle pettynneiden "matkailijoiden" joukolle halvan sokeriruokoviinan ja mulattitytön keinuvien lanteiden houkutukset muodostuivat oitis ylivoimaisiksi lohdutuksen lähteiksi.

Kauniista puheista ja periaatteista piittaamatta suomalaiset olivat lisäksi tuoneet siirtokuntaan eripuraisuuden ja kateuden, jotka pian olivat myrkyttämässä siirtokunnan ilmapiiiriä, tukahduttamassa aktiivisesti alkaneita yhteisiä rientoja ja yleensä estämässä määrätietoista yhteistyötä. Erityisen kateuden kohteeksi joutui suomalaisten yhdysmies Arthur Sonni, jonka arveltiin salaa saavan monenlaisia erikoisuuksia. Koko hankkeen alkuunpanijana Sonni soveltui myös parhaiten yleiseksi syntipukiksi, jonka niskaan syy pettymyksistä ja vastoinkäymisistä voitiin luontevasti vierittää.

Kotikuusi palmua parempi

Koska Viljavakan karu todellisuus oli karkea irtokuva suurista unelmista muuttoliike siirtokunnasta pois alkoi miltei välittömästi ensimmäisen suomalaisjoukon saavuttua perille. Enimmäkseen koti-Suomeen palaavien pettynneiden siirtolaisten mukana levisi "ruma kuva" Viljavakasta, aluksi hidastaen Dominikaaniseen tasavaltaan muuttoa ja sitten kokonaan tyrehdyttäen sen. Sonni sen paremmin kuin Jalkiokaan eivät pyrkineet tilannetta muuttamaan varsinkin, koska maata uusille tulokkaille ei enää ollut saatavissa. Kaikki halukkaat eivät kuitenkaan päässeet vaivatta palamaan kotimaahan, koska heillä ei yksinkertaisesti ollut rahaa paluulipun ostoon.

Alastoman totuuden paljastuminen paratiisunelmien takaa ilmenee selvimmin siitä, että vuoden 1932 puolella siirtokuntaan ei enää saapunut ainuttakaan suomalaista. Jo vuoden 1931 alussa pääkonsuli Aaltio oli New Yorkista pyytänyt ulkoministeriötä varoittamaan suomalaisia lähtemästä Dominikaaniseen tasavaltaan "tuhlaamaan aikaansa ja varojaan kärsimysten ja katkerien kokemusten hankkimiseen". Vuoden 1932 lopussa eräät suomalaiset sanomalehdet vihdoinkin suorittivatkin hälyytyksen maanmiestemme suuresta ahdingosta Haitin saarella.

Tilanteen kriittisyyttä vuoden 1932 lopussa kuvaa, että Ulkosuomalaisseura kääntyi hädissään jopa Suomen puolustusvoimien puoleen. Tarkoituksena oli saada "Suomen Joutsen" maailmanympäripurjehduksella pelastamaan pirunsaareksi muuttuneesta paratiisista kaikkein suurimmassa pulassa olevat suomalaiset. Vaikka "Suomen Joutsen" ei rientänytkään apuun, siirtolaisten omaiset lähettivät matkaravoja kotimaasta, ja ilmeisesti viimeistään tässä vaiheessa useimmat halukkaat pääsivät lopultakin palaamaan kotimaahan.

Suuriin suunnitelmiin verrattuna ja jopa ilman tätä ehkä kohtuuttomalta vaikuttavaa

vertailua Viljavakka on katsottava yksiselitteisen epäonnistuneeksi yritykseksi. Latinalaisen Amerikan yleensäkin kova-onnista suomalaissiirtokunnista se oli ehkä kaikkein surkein, joskin sen kohtaamat vaikeudet olivat suurelta osin tyypillisiä kaikille suomalaisille ja epälukuisille muille siirtokunnille. Ehkä onni onnettomuudessa oli, että Viljavakka kuoli nopeasti ja täydellisesti eikä se näin ollut kauaa edes olemassaolollaan hukkuttelemassa ansaan uusia tropiikkikuumeisiä.

Monelle suomalaiselle Haitin-matkan oppirahat tulivat erittäin kalliiksi: pahimmassa tapauksessa koko omaisuus oli menetetty, trooppisten tautien jälkitaudit kaiversivat ruumista ja epäonnistuminen synkensi miel-

tä. Psykologisesti on varsin ymmärrettävää, että koko myttyyn mennyt retki haluttiin mieluummin kokonaan unohtaa ja alkaa elämä taas kerran alusta, nyt kylmässä mutta kotoisessa Suomessa.

Viljavakan pohjalta jäi Dominikaaniseen tasavaltaan kuitenkin kourallinen suomalaisia, jotka sitkeästi raivasivat tiensä läpi suurten vaikeuksien ja todella löysivät uuden kotimaansa Kolumbuksen kuulinsaarelta. Alkuperäisellä Viljavakan paikalla ei tosin pitkiin aikoihin ole ollut yhtään suomalaista, ja jopa Villa Vásquezin nimeä ei juuri kartoista löydä. Trujillon tultua valtaan siirtolan nimi muutettiin Villa Isabellaksi erään merkittävän naisen kunniaksi, eikä alkuperäistä nimeä Trujillon murhan jälkeen 1961 ole muistettu ainakaan kaikissa kartoissa palauttaa.

SUMMARY

Dreams about a paradise under sunny southern skies were nourished in the Finnish northland with exceptional fervor during the latter of the 1920s. While the ideal of "a cottage and a potato patch of one's own" spread throughout the nation as a whole, brave plans began to take shape in the minds of certain religious vegetarians for seeking a new and better life in the shade of palm trees of their very own.

The central instigator of the whole idealistic "go south movement" was Toivo Uuskallio, a landscape architect with the soul of a prophet from the parish of Antrea, not far from the Karelian capital of Viipuri. It was he who then proceeded to found the Penedo colony in Brazil, and it was his ideas that in 1928 precipitated a veritable rush of Finnish emigrants to exotic Latin America. Besides Penedo, the very next year a Finnish colony called Alborada was founded in Paraguay and another called Viljavakka in the Dominican Republic.

The actual father of the colony established in the Dominican Republic appears to have been an agronomist and forester from Viipuri named Arthur Sonni. In addition to Sonni, a leading role in the colonizing project was played by a business man named Oskari Jalkio, who served in the so-called Skutnabbian free church movement as an itinerant

preacher. It was Jalkio who made a four months' investigative tour of the West Indies, Cuba, Jamaica and the Dominican Republic. During this tour of his, he arrived at an agreement in the Dominican Republic whereby a group of Finnish settlers would establish themselves as rice growers at Villa Vásquez, on the north coast of the island, close to the border threatened by neighboring Haiti.

In the years 1929-1931, there migrated to the Dominican Republic with high hopes from Finland, mainly from the towns of Viipuri and Vaasa and their vicinities, a total of 86 persons infected by "tropical fever". Mainly men, the migrants distinctly bore a middle-class stamp. Less than a quarter had had any previous farming experience to speak of. They were faced, therefore, with the problems of not only adjusting to physical and cultural surroundings differing drastically from those in their native Finland but also learning a new line of work.

The Dominican Republic, which had been regarded in advance as a "promised land of opportunities" soon brought bitter disappointment to most of the Finnish settlers. The Finns did not, as a matter of fact, form any kind of autonomous community of their own, and rice growing in a hot climate proved to be an extremely strenuous occupation. Be-

sides, as a consequence of the world-wide Great Depression, combined with chaotic internal conditions in the Dominican Republic, the price of rice fell steeply, which along with the rest reduced the Finnish settlers, who had lost almost all their money, to dire straits. A defeatist spirit was created by, on top of the other troubles, tropical diseases, malaria in particular, which plagued the Finns mercilessly.

By the end of 1932, it had become clear that the whole scheme, which had been undertaken with soaring hopes, had failed beyond salvation. Most of

the Finnish rice growers saw their only chance in making their way back to the Old Country at any price; and in many cases this was managed with money received from kith and kin back home.

In the end, after the dissolution of the colony in 1932, only a handful of Finns stayed on in the Dominican Republic, fiercely struggling to overcome their difficulties. Not one of them remained in the original settlement at Viljavakka, and thus the entire exotic colonial undertaking has faded away into almost total oblivion.

TIEDOTUKSIA

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI

MIGRATIONSINSTITUTET

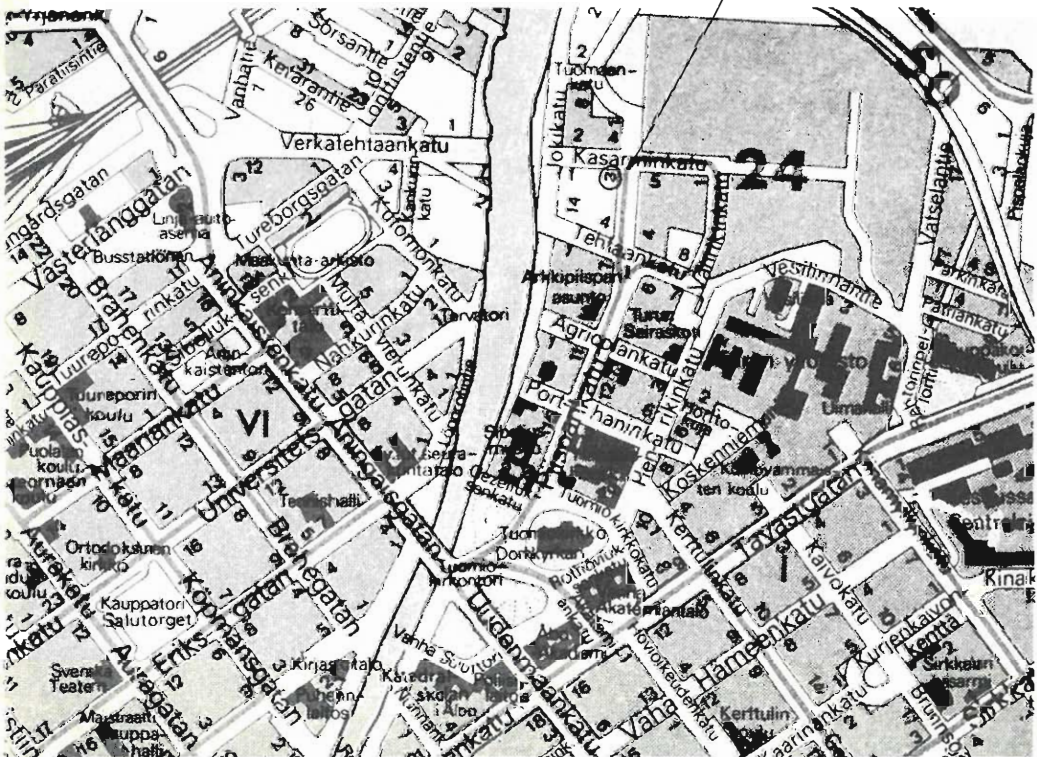
INSTITUTE OF MIGRATION

UUSI OSOITTEEMME
VÅRT NYA ADRESS
OUR NEW ADDRESS

1.1.1981

PIISPANK. 3
20500 TURKU 50
FINLAND

Puh. 921-17536
Tel.

SIIRTOLAIUUUS SUOMESTA RUOTSIIN
KAUTTA AIKOJEN – näyttely on avattu 6.12.
1980 Tukholmassa Nordiska Museetissa, jossa se
on esillä 17.5.1981 saakka. Kuva avajaistilaisuus-
desta.

Utställningen "UTVANDRINGEN FRÅN FIN-
LAND TILL SVERIGE GENOM TIDERNA" -
har öppnats i Stockholm vid Nordiska Museet
den 6. december 1980 och står här till den 17. maj
1981. Foto: Öppningsfest i Nordiska Museet.

Arvo Yläraakkola (vas.), Matti J. Korhonen, Eric
De Geer, suurlähettiläs Paul Gustafsson ja toht.
Olavi Koivukangas tutustumassa näyttelyyn ava-
jaistilaisuudessa (valokuvat Juhani Jaakkonen).

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN KIRJASTOON SAAPUNEITA JULKAISUJA PUBLICATIONS RECEIVED

Aiheala: Siirtolaisuus ja muuttoliikkeet
Subject: Migration movements

ANDERSSON, Kjell, Mariehamns befolkning 1950. Geografisk och social mobilitet. SLS projektserie: Språkgrupp och mobilitet forsk. rapp. Nr 2. Åbo 1980. 27 s.

Arbetskraftens och kapitalets rörlighet i Norden. Työvoiman ja pääoman liikkuvuus Pohjoismaissa. N U serien A 1980:11. Stockholm 1980. 250 s.

BJÖRKLUND, Krister, Förteckning över litteratur rörande finanssvenska samhällsfrågor 1966-1979. SLS projektserie: Språkgrupp och mobilitet forsk. rapp. Nr 4. Åbo 1980. 68 s.

Expertgruppen för invandringsforskning, Sverige-emigrationen och dess problem. Seminarium om Sverige-emigrationen 4-5 maj 1978 i Åbo. Red. Arja Munter. Stockholm 1980. 268 s.

HERBERTS, Kjell, Vasasvenskarna, 1. Demografiska data. SLS forsk. rapp. Nr 34. Åbo 1979. 39 s.

JUUTILAINEN, Jouni, Väestömuutokset alueittain Jyväskylässä vuonna 1978. Tilastotiedonantoja Jyväskylästä 1/-80. Jyväskylä 1980. 15 s.

LUMENKO, Jukka, Yrityksen työvoiman hankinta. Valco Oy:n seuranta. Työvoimaministeriö, Suunn. os. Työvoimapolitiitt. selv. 30. Helsinki 1980. 77 s.

LUNDSTRÖM, C.-J., Tradition, selektivitet och diffusion i migrationen. En empirisk studie i Närpes kommun. SLS forsk. rapp. Nr 26. Åbo 1977. 160 s.

LÖFGREN, Horst & OUVINEN-BIRGERSTAM, Pirjo, Försök med en tvåspråkig modell för undervisning av invandrabarn. Lunds univ. Pedagog. inst. Pedagogiska rapp. Nr 22. Lund 1980. 120 s.

NIEMELÄ, Tuija, Chilen pakolaisten sopeutuminen Suomeen. Työvoimaministeriö, Siirtolaisuus-tutkimuksia 17. Helsinki 1980. 151 s.

PENTTILÄ, Jorma, Lahteen muuttaneen nuoren sijoittuminen ja sopeutuminen. Lahden kaup. suunn. viraston tutk. ja selv. B 6/-79. Lahti 1979. 67 s.

RANNIKKO, Pertti, Suomen suurimpien kaupunkien väestönkasvun hidastuminen. Joensuun kork.k. Karjalan tutk. lait. julk. No 43. Joensuu 1980. 217 s.

SANDLUND, Tom, Ethnicity & mobility. Description of a project. SLS projektserie: Språkgrupp och mobilitet forsk. rapp. Nr 1. Åbo 1980 27 s.

SANDLUND, Tom, Projektet språkgrupp och mobilitet. 1950 års skärgårdsbefolkning i 1970 års folkräkning. SLS projektserie: Språkgrupp och mobilitet forsk rapp. Nr 3. Åbo 1980. 25 s.

Time, space and man. Essays on microdemography from the symposium in Umeå, June 1977. Ed. by J. Sundin & E. Söderlund. Uppsala 1979. 259 s.

VENTOMÄKI, Raili, Lahden kaupunkiseudun väestömuutokset vuosina 1961 - 1977. Lahden kaup. suunn. viraston tutk. ja selv. B 13/-78. Lahti 1978. 122 s.

MUUTA KIRJALLISUUTTA OTHER SUBJECTS

ALLEN, O. E., The Windjammers. The Seafarers. Time-Life Books. Madrid 1979. 176 s.

ENGMAN, Max & ERIKSSON, Jerker A., Mannen i kolboxen. John Reed i Finland. Ekenäs 1979. 231 s.

ERIKSEN, Ø istein, Målkonflikter i regionalpolitikken i Norge. Bilag III till NordREFO 1978:4. Bergen 1980. 43 s.

KOSKINEN, Riitta, Kasvuturpeen käytön lisääminen Mikkelin läänissä. Itä-Suomen Instituutin julk. B:36. Mikkeli 1980. 109 s.

KULTALAHTI, Jukka, Laki ja hyvivointi. Ilmajoki 1979. 138 s.

Kylät ja kaupunginosat yhteiskunnan alueellisina perusyksikköinä. Ta Y Aluetiet. lait. tutk. A 2. Ilmajoki 1980. 325 s.

Lebensweise und Lebensniveau, Wohnen und Wohnumwelt. Ta Y Sos. pol. lait. Ilmajoki 1979. 322 s.

LUMIJÄRVI, Ismo, Henkilöstöohjausmetodien uusiutumisen ongelmasta histori allis-geneettisen tarkastelun valossa. Acta Universitatis Tampereensis A 118. Tampere 1980. 282 s.

MELIN, Vuokko, Aikuopetus Suomen maaseudulla ennen oppivelvollisuuslakia 1866-1921. II Aikuopetuksen liittäminen kunnalliseen oppivelvollisuuskouluun 1906-1921. Acta Universitatis Tampereensis A 117. Tampere 1980. 355 s.

Miten kirjoitan tutkimusraportin. (Toim. Juhani Karvonen.) Jyväsk. yliop. kasvatustiet. tutk. lait. selosteita & tiedotteita 12/-74. Jyväskylä 1974. 73 s.

MYLLYMÄKI, Arvo, Etujärjestöt. tulopolitiikka ja ylimmät valtioelimet. Tampere 1979. 274 s.

NORDICOM, Bibliography of Nordic mass communication literature, Document list 1979 & Cumulated index 1975 - 1979. Århus 1980. 134 & 240 s.

NOUSIAINEN, Kevät, Oikeusapu ja lehdistö. Oik. pol. tutk. lait. julk. 42. Helsinki 1980. 152 s.

Parlamentaarisen työllisyyslainsäädäntökomitean mietintö. Komiteanmietintö 1980:43. Helsinki 1980. 96 s.

PIETILÄ, Kauko, Formation of the Newspaper: A Theory. Acta Universitatis Tampereensis A 119. Tampere 1980. 415 s.

POHJOLAINEN, Teuvo, Kansalaisten perusoikeudet ja poikkeuslainsäädäntö. Ilmajoki 1980. 395 s.

Projektin peruskartoitus ja loppukartoitus. Pohjois-Karjala projektin toteutus ja lopputaulukot - projekti M:1/-79. Kuopio 1979. 280 s.

PUSKA, Pekka & AIRAKSINEN, Kaisa, Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen: kevät 1979. Kansanterveyslaboratorio. Helsinki 1979. 100 s.

Rakkauteen juurtuneina. Kirkon neljänsien diakonianpäivien valmistelukirja Loimaa 1980. 128 s.

VAHTOLA, Jouko, Tornionjoki- ja Kemijokilaakson asutuksen synty. Nimistötieteellinen ja historiallinen tutkimus. Studia Historica Septentrionalia 3. Kuusamo 1980. 563 s.

Vanhusten huollon kehittämisseminaari Mikkeliissä 15.2.1980. Seminaariraportti. Itä-Suomen Institutin julk. B:35. Mikkeli 1980. 43 s.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN VALTUUSKUNTA

1 9 8 0

Ministeriöt

Opetusministeriö
Työvoimaministeriö
Ulkoasiainministeriö

Varsinainen jäsen

Hall.siht. Fredrik Forsberg
Os.pääll. Heikki Salovaara
Toim.pääll. Alec Aalto

Varajäsen

Kultt.siht. Raija Kallinen
Tutkija Matti Vahtola
Jaostopääll. Jaakko Bergqvist

Julkiset yhteisöt

Turun kaupunki

Ap.kaup.joht. Johannes Koik-
kalainen

Kaup.siht. Paavo Mäkinen

Korkeakoulut

Helsingin yliopisto
Jyväskylän yliopisto
Oulun yliopisto
Tampereen yliopisto
Turun yliopisto
Vaasan kauppakorkeakoulu
Åbo Akademi

Prof. Pertti Virtaranta
Prof. Mauno Jokipii
Prof. Uno Varjo
Vt.prof. Olli Kultalahti
Prof. Terho Pulkkinen
Vs. prof. Kauko Mikkonen
Prof. Bill Widén

Prof. Yrjö Blomstedt
Ap.prof. Erkki Lehtinen
Prof. Kyösti Julku
Yliopett. Matti Kaasinen
FT Jorma Kytömäki
Ap.prof. Tarmo Koskinen
Prof. Sune Jungar

Vapaat yhteisöt ja järjestöt

Kirkon ulkomaanasiain toimik.
Mannerheimin Lastensuojeluliit.
Pohjois-Karjalan yliopistoseura
Pohjola-Norden Yhdistys r.y.
Seutusunnittelun Keskusliitto
Suomalaisuuden Liitto
Suomen Nuorison Liitto
Suomen Väestötieteen Yhd. r.y.
Suomi-Amerikka Yhd. Liitto
Suomi-Seura r.y.
Svenska Finlands Folktingsfull-
mäktige
Turun yliopistosäätiö
Unioni Naisasialiitto Suomessa
Varsinais-Suomen Maakuntaliit.
Väestöliitto

Kirkkoherra Päivö Tarjamo
Kanslianeuvos Pekka Heimo
Dos. Veijo Saloheimo
Elinkeinoasiamies Ilmo Jaramo
Arkkitehti Raimo Narjus
Varatuom. Olavi Haikarainen
Liikkeenjoht. Esko V. Koskelin
Fil.lis. Altti Majava
Kouluneuvos Jussi Saukkonen
Prof. Jorma Pohjanpalo
Vt.prof. Tom Sandlund
Toim.joht. Juhani Leppä
Varatuom. Eva-Brita Björklund
Toim.joht. Perttu Koillinen
VTT Aarno Strömmer

Pääsiht. Jaakko Launikari
Prof. Ole Wasz-Höckert
Kanslianeuvos Veikko Karsma
Tutk.siht. Timo Sinisalo
Yht.kunt.t.kand. Jukka-Pekka Lappalainen
Koulunjoht. Antti Lehtinen
Valt.lis. Mikko A. Salo
Toim.joht. Lars Nystén
Os.pääll. Osmo Kalliala
Lis. Roger Broo
Joht. Reino Vuorinen
Maist.Karmela Bélinki
Jaostosiht. Kauno Lehto
Toim.joht. Jouko Hulkko

Ruotsissa olevat

Immigrant-Institutet(Borås)
Ruotsin Suomalaisseurojen
Keskusliitto

Annikki Nikula-Benito
FM Markku Peura

Saila Ekström
Matti J. Korhonen

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN JULKAISUT

- A 1: Olavi Koivukangas,
Suomalainen siirtolaisuus Australiaan
toisen maailmansodan jälkeen (Finnish
Migration to Australia since World
War II). Kokkola 1975. s. 262.
- A 2: Pertti Virtaranta,
Tutkimus amerikkasuomesta, osa I
(A Study on the Finnish Language
in America, Part I) (painossa-in print).
- A 3: Maija-Liisa Kalhama (toim.),
Ulko-suomalaisuuskongressin 27. -
28.6.1975 esitelmät ja puheenvuorot.
Jyväskylän Kesä 24.6.-3.7.1975.
Turku 1975. s. 104.
- A 4: Olavi Koivukangas, Raimo Narjus,
Sakari Sivula (toim.),
Muuttoliikesymposium 1975. Esitel-
mät ja keskustelut. Ruissalon kong-
ressi-hotelli Turku 20-21.11.1975.
Vaasa 1976. s. 186.
- A 5: Eva Jäykkä, Marja-Liisa Kalhama
(toim.),
USA:n 200-vuotisjuhlaseminaarin esi-
telmät ja tuntisuunnitelmat. Ruis-
salon kongressi-hotelli, Turku 2.-3.6.
1976. Vaasa 1977. s. 148.
- A 6: Taru Sundstén,
Amerikkasuomalainen työvänteatteri
ja näytelmäkirjallisuus vuosina 1900-
39 (Finnish-American workers' theater
and dramaliterature 1900-39). Vaasa
1977. s. 104.
- A 7: Arja Munter, (toim.),
Ruotsiin muuton ongelmat. Ruotsin
siirtolaisuuden seminaari 4.-5.5.1978
Turku. Esitelmät ja keskustelut. Vaasa
1979, s. 247.
- B 1: Bill Widen,
Korpobor i Amerika (Emigrants from
Korpo in America). Åbo 1975. s. 197.
- B 2: Holger Wester,
Innovationer i befolkningsrörligheten.
En studie av spridningsförlopp i
befolkningsrörligheten utgående från
Petalax socken i Österbotten.
Stockholm 1977. s. 221.
- C 1: Reino Kero,
Migration from Finland to North
America in the Years between the
United States Civil War and the
First World War, Vammala 1974.
s. 260.
- C 2: Olavi Koivukangas,
Scandinavian Immigration and Settle-
ment in Australia before World War II,
Kokkola 1974. s. 333.
- C 3: Michael G. Karni, Matti E. Kaups,
Douglas J. Ollila Jr. (eds.),
The Finnish Experience in the Western
Great Lakes Region: New Perspectives,
Vammala 1975. s. 232.
- C 4: Auvo Kostiainen,
The Forging of Finnish-American
Communism, 1917-1924. A Study
in Ethnic Radicalism, Turku 1978,
s. 225.
- C 5: Keijo Virtanen,
Settlement or Return: Finnish
Emigrants (1860-1930) in the In-
ternational Overseas Return Migration
Movement. Forssa 1979, s. 275.

Erikoisjulkaisut:

Vilho Niitemaa, Jussi Saukkonen, Tauri
Aaltio, Olavi Koivukangas (eds.) Old
Friends - Strong Ties, the Finnish Con-
tribution to the Growth of the USA. USA:n
200-vuotisjuhlakirja. Vaasa 1976, s. 349.

Olavi Koivukangas - Simo Toivonen
Suomen siirtolaisuuden ja maassamuuton
bibliografia. A Bibliography on Finnish
Emigration and Internal Migration. Turku
1978, s. 226.

Olavi Koivukangas (Red., toim.),
Utvandringen från Finland till Sverige genom
tiderna. Siirtolaisuus Suomesta Ruotsiin
kautta aikojen. Turku 1980, s. 100.